

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen



LUNDS
UNIVERSITET

”PÅ MIN CYKEL FLYR JAG FORT”

En fallstudie om kvinnors upplevelse av (o)trygghet på Möllevången

Författare: Linh Nghiem
Kandidatuppsats: SOCK06, 15HP
VT2020
Handledare: Anna Rypi

ABSTRAKT

Författare: Linh Nghiem

Titel: ”På min cykel flyr jag fort” – En fallstudie om kvinnors upplevelse av (o)trygghet på Möllevången

Kandidatuppsats: SOCK06, 15HP

Handledare: Anna Rypi

Sociologiska institutionen, VT2020

SAMMANFATTNING

Möllevången är en av de stadsdelar som i Polismyndighetens senaste trygghetsmätning avvek från den generella ökningen av upplevd trygghet bland Malmöinvånare. Stadsdelen har under de senare åren brottats med en lång rad vålds- och sexualbrott som har skett i den offentliga stadsmiljön. Denna studie ämnade därför till att försöka skapa medvetenhet kring hur kvinnors upplevelse av (o)trygghet ser ut och yttrar sig i stadsmiljön med utgångspunkt Möllevången. Studien har ett fenomenologiskt perspektiv och utgick således från kvinnors egna berättelser, upplevelser och perspektiv. Studien avhandlade ett flertal dimensioner som är betydelsefulla för att förstå den komplexa naturen av kvinnors upplevda (o)trygghet i det offentliga rummet, däribland geografiska aspekter i kombination med fysisk miljö, mentala föreställningar, sociala maktrelationer och förebyggande strategier. Kvinnor upplever Möllevången som en levande stadsdel med gemytlig stämning, men vissa platser upplevs även som obehagliga och otrygga. Genom att applicera Simone De Beauvoirs genusteoretiska synsätt i analyserna kan vissa platser på Möllevången förstås som påtagligt mansdominerade då de präglas av en rumslig social maktrelation som yttrar sig genom att kvinnor känner sig objektifierade och kroppsligt sårbara. Studien visade att kvinnors upplevelse av (o)trygghet på specifika platser är situationella och påverkas av kontextuella faktorer som tid på dygnet, dag i veckan, vad man har på sig för kläder eller vilket färdmedel man använder. Även den fysiska miljön är en stor påverkansfaktor på kvinnors upplevda (o)trygghet. Dålig belysning, buskage och parkerade bilar längs gatan är materiella ting som försämrar siktlinjer och bidrar till otrygghetskänslor. Vidare tillämpar kvinnor olika typer av strategier i relation till sin upplevda otrygghet i det offentliga rummet som t ex att välja cykeln framför att gå, klä sig på ett sätt som nedtonar femininiteten eller ta hjälp av manligt sällskap.

Nyckelord: Otrygghet, Trygghet, Möllevången, Malmö, Simone De Beauvoir, Samhällsplanering, Könsskillnader

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Abstrakt	1
Sammanfattning.....	1
1. Inledning	5
1.1. Bakgrund	6
Möllevången ("Möllan").....	7
1.2. Syfte och frågeställningar	8
1.3. Avgränsningar	8
1.4. Centrala begrepp	9
Rum.....	9
Det offentliga rummet.....	9
(O)trygghet.....	9
2. Metodologi	11
2.1. Tillvägagångssätt	12
Enkätundersökning.....	12
Personliga intervjuer.....	13
2.2. Metodreflektion	14
Begränsningar.....	14
Forskningsetik.....	15
2.3. Analysmetod	16
Kartläggning av trygga och otrygga platser.....	16
Tematisk textanalys.....	16
3. Forskningsöversikt	17
3.1. Litteratur och tidigare forskning	17
Den könskodade staden och den manliga dominansen.....	17
Tidigare forskning om kvinnors otrygghet i det offentliga rummet.....	18
3.2. Teoretiska utgångspunkter	20
Teoretiskt analysramverk.....	20
Studiens analysnivåer.....	20
Simone de Beauvoir - Det andra könet.....	21
Kvinnan är inte en sak utan en situation.....	22
4. Resultat och analys	25
4.1. Statistik och geografisk kartläggning	25
4.2. Folkets park	29
Trevligt under dagen, obehagligt under natten.....	29
Berusade män upplevs vara oberäkneliga.....	32
4.3. Möllevångstorget	35
En levande stad.....	35
4.4. "Rondellen" och Norra Parkgatan	38
4.5. Tvärgator	40
Ystadgatan.....	40
Produktionen av mansdominerade och könskodade platser.....	41

Tidigare händelser på Ystadgatan.....	43
4.6. Kvinnors förebyggande strategier	44
Mental planering	44
Cykel som transportmedel	45
Anpassar sina yttre attribut	46
Tar hjälp av manligt sällskap	46
Tillhyggen	47
Riskmedvetenhet	47
5. Slutdiskussion.....	49
6. Referenser	51
7. Bilagor.....	53
Bilaga 1.	53

TABELLER OCH FIGURER

Figur 1. Karta som illustrerar studiens geografiska avgränsning	7
Figur 2. Karta som illustrerar kartläggning av trygga och otrygga platser	26
Figur 3. Bild på Folkets park dagtid	29
Figur 4. Bild på Folkets park kvällstid	30
Figur 5. Bild på Möllevångstorget dagtid	35
Figur 6. Bild på Möllevångstorget kvällstid	37
Figur 7. Bild på Rondellen	38
Figur 8. Bild på Ystadgatan	41
Tabell 1. Tabell som redovisar enkätsvar	25
Tabell 2. Tabell som redovisar enkätsvar	27

Bara studier av konkreta fall av levda erfarenheter berättar för oss exakt vad det menas med att vara kvinna i en given kontext (Toril Moi, 1999: 76).

1. INLEDNING

Detta är en fallstudie med innerstadsdelen Möllevången i Malmö som utgångspunkt. Studien fokuserar på hur kvinnor upplever (o)trygghet i den offentliga stadsmiljön och berör huvudsakligen fyra dimensioner: *fysisk miljö, sociala (makt)relationer, föreställningar om specifika platser som baseras på återberättade händelser eller tidigare erfarenheter samt förebyggande strategier som kvinnor tillämpar i relation till sin upplevda otrygghet i stadsmiljön.*

Kvinnors upplevelse av (o)trygghet i det offentliga rummet har blivit ett allt mer omdiskuterat ämne som i takt med att städer växer även tar en allt större plats i sociologi, genusvetenskap, samhällsplanering och ett flertal andra discipliner.

Påverkansfaktorer på kvinnors upplevda (o)trygghetskänslor är många men kan delas upp i två grova kategorier; fysisk miljö och sociala aspekter. Fysisk utformning av bebyggelse, dess användning och andra kontextuella faktorer som t.ex. tid på dygnet påverkar kvinnors upplevelse av (o)trygghet i det offentliga rummet. Det offentliga rummet präglas även av sociala konstruktioner där man kan se att individer förväntas bete sig efter (köns)kodade normer. Det urbana livet består dessutom av möten mellan individer/grupper och präglas av sociala (makt)relationer som påverkar kvinnors upplevelser i den offentliga stadsmiljön (Knox & Pinch 2020: 235-238; Listerborn 2002).

Denna studie har en fenomenologisk ansats vilket innebär att upplevelser av (o)trygghet studeras utifrån kvinnors egna perspektiv. Detta för att förstå och skapa medvetenhet kring hur det är att vara kvinna i en urban kontext. Studiens analyser utgår från feministisk teori med fokus på könsskillnader, hur de upplevs och utspelar sig, vilken betydelse kroppen har för situationer i den offentliga stadsmiljön, samt hur det påverkar kvinnors vardagsliv.

1.1. BAKGRUND

Kvinnors plats har historiskt sett varit i hemmet och stadens offentliga miljöer har således tillhört männen. Under industrialiseringens utveckling i Europa under 1800-talet antog man att kvinnor som vistades utomhus i städerna sent om kvällarna utan manligt sällskap var prostituerade, eller ”offentliga flickor” som man också benämnde dem (Listerborn 2000: 12; Larsson & Jalakas: 2008: 16). Detta patriarkala tankesätt har haft djup förankring i det fysiska utformandet av dagens städer. Att staden är byggd av män och för män är en aspekt som frekvent betonas av feministiska urbanforskare som också riktar stor kritik mot att klassisk urbanforskning har exkluderat feministiska perspektiv. Även om vi i Sverige idag har betydligt jämnare könsfördelning bland människor som vistas i staden är det fortfarande relevant att betona att kvinnor och män än idag inte lever och vistas i det offentliga rummet under samma villkor (Rönnlund & Tollefsens 2016: 85–87). Kvinnor är de som i störst utsträckning rör sig i det offentliga rummet, då de går, cyklar och åker kollektivt i större utsträckning än män, som oftare åker bil (Malmö stad 2018: 16). Trots det begränsas deras frihet och mobilitet i det offentliga rummet ofta av otrygghetskänslor.

Den nationella trygghetsundersökningen (NTU) som årligen genomförs av Brottförebyggandet rådet (BRÅ 2019a: 9) redogör att det är betydligt vanligare bland kvinnor än män att känna otrygghet och oro för att bli utsatt för brott vid utevistelse i sina bostadsområden. Däremot visar det sig att det är män som i större utsträckning blir utsatta för brott i offentligheten medan kvinnor i större utsträckning blir utsatta i den privata sfären (Larsson & Jalakas 2008: 132). Trots att vålds- och sexualbrott mot kvinnor huvudsakligen sker i den privata sfären är det fler kvinnor än män som avstår från någon aktivitet eller väljer andra färdvägar till följd av sin känsla av otrygghet i offentligheten (BRÅ 2019a: 149–158). Kvinnors frihet och rörlighet i staden begränsas således avsevärt på grund av den upplevda känslan av otrygghet snarare än den faktiska risken att bli utsatt för brott i offentligheten. Den nationella trygghetsundersökningen (BRÅ, 2019a) redogör för viktig statistik kring kvinnors upplevda otrygghet. Denna fallstudie av kvinnors upplevelse av (o)trygghet på Möllevången kan ses som ett komplement till de omfattande statistiska trygghetsundersökningar, då den ämnar till att på stadsdelnivå utforska vad som döljer sig bakom statistiken.

MÖLLEVÅNGEN ("MÖLLAN")

Möllevången ("Möllan") är en innerstadsdel med runt 9000 invånare, och är historiskt sett en gammal arbetarstadsdel (Malmö Stad 2019). Stadsdelen utvecklades under industrialiseringen i början av 1900-talet då många industrier anlades i området. Följaktligen byggdes även bostäder för att fabriksarbetare skulle kunna bo nära sina arbetsplatser, därav uppkomsten av Möllevångens bostadskvarter. Möllevångens historia, som en arbetarstadsdel har satt sina spår. Än idag är stadsdelen präglad av vänsterpolitik och till viss mån även social utsatthet. Däremot talar många om att stadsdelen det senaste decenniet har börjat visa tecken på gentrifiering (Malmö Stad, 2017).

Möllevången är känt för att ha brottats med kriminalitet och sociala problem. En våg av skjutningar, explosioner, våldsbrott och sexualbrott har inträffats i stadsdelen de senaste åren. En kvinna blev våldtagen i ett buskage i Folkets park på nationaldagen 2019 (Ericsson 2020). I november 2018 blev ytterligare en kvinna våldtagen vid Möllevångstorget (Fridh 2019). Två 15-åriga killar blev skjutna utanför en pizzeria på Ystadgatan i november 2019 varav en dog och en blev allvarligt skadad (Gustafsson, Johansson, Svensson & Lindahl 2020). De nämnda händelserna är bara ett axplock av inträffade våldsbrott i stadsdelen. Polismyndighetens (2018) trygghetsmätning visar att allt fler Malmöinvånare generellt känner sig trygga vid utomhusvistelse jämfört med tidigare år. Däremot särskiljer sig Möllevångeninvånare istället med en ökning av andel som känner sig otrygga vid utomhusvistelse.

I Malmö stads översiktsplan (2018) betonas att det på en övergripande nivå ska tas hänsyn till strategier för jämställdhet och trygghet för att uppnå en offentlig stadsmiljö där både kvinnor och män känner sig fria och säkra att vistas i. Att utveckla en trygg och jämställd stad är ett viktigt mål då kvinnor, som nämnt, i större utsträckning än män känner sig otrygga i det offentliga rummet (Malmö Stad 2018a: 16).

Mot denna bakgrund är det både aktuellt och relevant att undersöka kvinnors upplevelse av (o)trygghet på just Möllevången.

1.2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Genom att studera kvinnors egen uppfattning av deras sociala verklighet i det offentliga rummet syftar denna studie till att skapa medvetenhet kring hur kvinnors upplevelse av (o)trygghet ser ut och yttrar sig på Möllevången i Malmö. Även en geografisk kartläggning av kvinnors upplevelse av (o)trygga platser kommer att redovisas.

Studien har följande frågeställningar:

- Hur ser kvinnors upplevelse av (o)trygghet ut på Möllevången?
- Hur upplever kvinnor sin sociala verklighet när de vistas i det offentliga rummet relaterat till (o)trygghet?

1.3. AVGRÄNSNINGAR

Undersökningspopulationen avgränsas i denna studie till individer som identifierar sig som kvinnor och bor eller vistas på Möllan ofta. Ingen åldersavgränsning gjordes vid datainsamlingen, däremot visade det sig att studiens enkätundersökning främst kom till att besvaras av unga kvinnor mellan 18 och 34 år.



Figur 1. Karta som illustrerar den geografiska avgränsning som gäller för studiens kartläggning.

Den geografiska avgränsning som gäller för studiens kartläggning illustreras enligt figur 1.

1.4. CENTRALA BEGREPP

I detta avsnitt tolkas och definieras centrala begrepp som är nödvändiga för läsarens vidare förståelse för uppsatsens innehåll.

RUM

Rum (eng: *space*) är ett begrepp som frekvent används inom den samhällsvetenskapen. I denna studie tolkas begreppet enligt Rönnlund & Tollefsens (2016: 85–87) beskrivning av den feministiska geografin Doreen Masseys rumsliga teori. Hon ser inte rummet som en absolut yta, utan som en relationell ”*mix av sociala relationer*”. Dessa sociala relationer är påverkade av tidpunkt, samhälleliga strukturer och lokala förhållanden. I Doreen Masseys rum sammanvävs således personliga, institutionella och samhälleliga erfarenheter. Platser har därför multipla identiteter då individers upplevelser i rummet kan skilja sig från varandra. Däremot går det att urskilja generella mönster (ibid.).

DET OFFENTLIGA RUMMET

Offentliga rum är viktiga i ett demokratiskt samhälle då det är en demokratisk rättighet att kunna nyttja och vistas på offentliga platser (Rönnlund & Tollefsen 2016: 153–164). Begreppet ”*det offentliga rummet*” syftar i denna uppsats till offentlig utomhusmiljö om inget annat anges. Begreppet kan däremot användas för hänvisa till allt från parker, torg, gator till bibliotek och idrottsplatser med flera, som kan nyttjas av alla medborgare (ibid.). Doreen Massey menar kritiskt att det kan finnas en romantisering av det offentliga rummet, ett felaktigt antagande om att det är tillgängligt för alla och samtidigt ett försummande av den ojämlikhet och ojämställdhet som ofta präglar. Därför är det viktigt att problematisera det offentliga rummet då olika individer och grupper i samhället inte nyttjar och vistas i offentliga rum på under samma villkor (ibid.).

(O)TRYGGHET

Otrygghet och trygghet är svårdefinierade begrepp då det är en subjektiv känsla som upplevs olika av individer. (O)trygghet i denna uppsats begränsas till (o)trygghet i

offentlig-rumslig kontext. Eftersom studiens fokus ligger på att utforska kvinnors upplevelser av otrygghet och trygghet utifrån deras egna perspektiv har ingen statisk definition av (o)trygghetsbegreppet använts. Listerborns (2002: 96–99) tolkning av rädsla i relation till rum har däremot utgjort en stor betydelse för min förståelse för ämnet.

Listerborn (ibid.) betonar tre aspekter av rumslig rädsla: *föreställningar*, *sociala (makt)relationer* och den *fysiska miljön*. En mer omfattande redogörelse för dessa tre aspekter kommer i avsnitt 3.2.

2. METODOLOGI

Denna fallstudie har som nämnt en fenomenologisk ansats. Studien har använt sig av metodkombinationen enkätundersökning och intervjuer. Dels för att belysa både kvantitativ och kvalitativ information men också för att kunna öka fyndens träffsäkerhet (Lindstedt 2019: 104; Denscombe 2017: 220). Då denna studie syftar till att studera vad som gömmer sig bakom statistik från trygghetsundersökningar genom att utforska kvinnors upplevelse av (o)trygghet i det offentliga rummet utifrån deras egna perspektiv, ansågs det vara lämpligt med en fenomenologisk ansats. Detta då upplevelser, erfarenheter och känslor karaktäriseras av en komplexitet som är svårt att enbart studera kvantitativt. Det fenomenologiska perspektivet handlar om att försöka ”förstå människans upplevda erfarenhet i livsvärlden” och ”beskriva världen så som den upplevs av målgruppen” (Denscombe 2017: 85–99, 187–193; Justesen & Mik-Meyer 2011: 19). Valet av forskningsstrategin *fallstudie* gjordes med hänsyn till studiens syfte, frågeställningar och fenomenologiska karaktär. Denscombe (2017: 87) menar att fallstudiemetodik är lämpligt när man vill studera hur relationer och sociala processer utspelar sig i sociala sammanhang. Värde av en fallstudie är att få tillräckligt med detaljer för att kunna förklara komplexiteten i en situation. I detta fall hade valet av metodkombinationen syfte att just få ut tillräckligt med detaljer i var, hur, när och varför kvinnor upplever (o)trygghet i den offentliga stadsmiljön.

Valet av Möllevången som undersökningsenhet gjordes med motivering att stadsdelen är av samma karaktär som många andra nationella och internationella innerstadsdelar, det vill säga en centralt belägen, tät och funktionsblandad stadsdel med mycket människor i omlopp, där bostäder, nöjesliv, handel, barnomsorg, utbildning, vård, kulturscener, bibliotek, torg, lekplatser, parker med mera samspejar på en relativt liten yta. Däremot kan den även ses som ”den avvikande undersökningsenheten” (Denscombe 2017: 89-90), då Möllevången avviker från Polismyndighetens lokala trygghetsmätning (2019) med ökad upplevd otrygghet, medan det är upplevd trygghet som ökar i Malmö och Sverige generellt.

2.1. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Datainsamlingsprocessen bestod av två delar. Den första delen bestod av en kvalitativ enkätundersökning. Enkätformuläret utformades utan förbestämda intressen och de inkomna enkätsvaren blev vägledande för dels vilken litteratur och tidigare forskning som kom till att utgöra studiens kontextuella bakgrund, men även utformandet av intervjuguiden som användes vid de fyra intervjuer som följaktligen genomfördes med kvinnor som i enkätformuläret hade lämnat intresse för vidare medverkan.

Andra delen av datainsamlingsprocessen bestod således av personliga intervjuer. Eftersom denna studie har en fenomenologisk ansats valdes ett abduktivt arbetssätt för att på ett lämpligt sätt kunna ta hänsyn till deltagarnas perspektiv. Abduktivt tänkande innebär att jag som forskare inte går in med förutbestämda intressen utan bygger upp en teoretisk förståelse utifrån de perspektiv som formar deltagarnas världsbild (Bryman 2018: 479). Genom att göra en kvalitativ innehållsanalys av den data som insamlades i första delen av datainsamlingsprocessen identifierades framträdande teman som fick utgöra övergripande teman i intervjuguiden som användes i andra delen av datainsamlingsprocessen. Forskning och teorier som kom till att utgöra studiens kontextuella bakgrund, utgångspunkter och analysramverk har byggts upp under studiens gång. Deltagarnas perspektiv har på så vis varit teoretiskt vägledande i denna studie.

ENKÄTUNDERSÖKNING

I första delen av datainsamlingsprocessen användes en webbaserad enkätundersökning som genererade 100 enkätsvar under perioden 24 mars – 6 april 2020. I enkätbeskrivningen informerades om att undersökningen var riktad till kvinnor som bor eller ofta vistas på Möllevången. Resultatet visar att det främst var unga kvinnor i åldern 18-34 år som valde att medverka i enkätundersökningen. 86 % av respondenterna är 18–34 år, 13 % är 35–64 år och 1 % är 65+ år. Alla enkätsvar som inkom inkluderas i analysunderlaget.

Enkätformuläret hade en kvalitativ karaktär med flera öppna frågor för att på bästa sätt få fram verkligheten så som kvinnorna uppfattar den. Även ett fåtal kvantitativa frågor om respondentens ålder, etnicitet och inställning till Möllevången ställdes.

Enkätformuläret upprättades i två versioner, ett på svenska och ett på engelska. Många av respondenterna gav utförliga och omfattande svar på fritextfrågorna vilket resulterade i ett rikt analysunderlag.

Spridningsplattform för enkäten var främst i slutna Facebook-grupper. Sociala medier för spridning av enkätundersökningar är lämpligt vid forskningsprojekt av småskalig karaktär eftersom man på så sätt kan nå ut till specifika målgrupper. Därför spreds länken till denna enkätundersökning i grupper som utgörs eller bland annat utgörs av kvinnor som bor på Möllevången eller i Malmö. Det finns enligt Denscombe (2017: 35) inget som tyder på respondenters svar vid webbenkätundersökningar skiljer sig från svar vid postenkäter eller de som utförs ansikte mot ansikte, därför är webbenkät en lämplig undersökningsmetod vid småskaliga forskningsprojekt då det är det både är tids- och kostnadseffektivt.

PERSONLIGA INTERVJUER

Till följd av enkätundersökningen genomfördes fyra personliga intervjuer enligt semistrukturerad intervjueteknik. Intervjuerna genomfördes ansikte mot ansikte efter en intervjuguide (se bilaga 1) som upprättades utifrån enkätsvarens innehåll med temana: *personligt, mobilitet, trygghet, otrygghet, sociala relationer och könsskillnader, känslor och förebyggande strategier*. Intervjuerna hade en öppen karaktär och följdfrågor anpassades utifrån intervjupersonernas svar. Öppna frågor är lämpligt i fenomenologisk forskning då syftet är att förstå och beskriva världen så som aktörerna (kvinnorna) upplever den. I semistrukturerade intervjuer ges intervjupersoner dessutom utrymme att ta upp ämnen utanför intervjuguiden som kan vara intressanta för studien (Justesen & Mik-Meyer 2020: 47–55).

Urvalsramen för intervjuerna utgjordes av respondenter som i enkätundersökningen hade lämnat kontaktuppgifter samt angivit intresse för att medverka i en uppföljningsintervju. Ett stratifierat urval gjordes efter en grov indelning av respondenter som hade svarat att de upplever Möllevången som tryggt och de som upplever Möllevången som otryggt. Ett icke-sannolikhetsurval gjordes följaktligen genom att två informanter ur respektive grupp valdes ut för att motverka empirisk ensidighet.

Samtliga intervjuer genomfördes under kvällstid på offentliga platser på Möllevången, för att frambringa intervjupersonernas faktiska upplevelse av stadsmiljön. Tillsammans med intervjupersonerna besökte jag även platser som de anser vara otrygga respektive trygga för att prata om deras upplevelser och erfarenheter kring just de specifika platserna. En av intervjuerna och delar av de resterande tre intervjuerna genomfördes gåendes i stadsdelen. På så sätt kunde frågor om känslor och upplevelser ställas i den faktiska stadsmiljön och på specifika platser för så konkreta berättelser som möjligt. Intervjuerna varade i genomsnitt i 39 minuter och ljudinspelades med deltagarnas muntliga samtycke för att följaktligen transkriberas. Intervjupersonerna är mellan 23 och 31 år, samtliga bor på Möllevången och har således personliga relationer till stadsdelen.

2.2. METODREFLEKTION

BEGRÄNSNINGAR

Det är angeläget att nämna att studien genomförs mitt under en pandemi. Folkhälsomyndigheten har infört aktuella riktlinjer om social distansering och 1,5 meters avstånd mellan människor, med hänsyn till smittoriskerna av Coronaviruset. Detta försvårade för den direkta närkontakt som krävs vid ett utförande av enkätundersökning ansikte mot ansikte. Därför var metod för denna del av datainsamlingen tvungen att begränsas till en webbaserad enkät, som förvisso är ett lämpligt tillvägagångssätt med tanke på studiens småskalighet. Denscombe (2017: 37) betonar däremot att enkätundersökningar som går ut via sociala medier har två huvudsakliga begränsningar, nämligen att det finns risk för att användare i sociala nätverk inte ger ett realistiskt tvärsnitt av den faktiska populationen beträffande ålder och kön samt att nätverken bygger på grupper som har en särskild identitet. Resultatet bekräftar Denscombes (ibid.) antagande då respondentgruppen var relativt homogen när det kom till ålder och etnisk tillhörighet eftersom det främst var unga kvinnor 18-34 år med svensk etnisk tillhörighet som svarade på enkätformuläret. En mer varierad undersökningspopulation hade gynnat en applicering av intersektionellt perspektiv då det har visat sig i tidigare forskning att

variabler som ålder, kön, klass och etnicitet kan ha en påverkan på hur man upplever (o)trygghet (Listerborn 2000: 8; Ceccato 2019: 96–100; Pain 1997: 231-244).

Den geografiska kartläggning som redovisas i avsnitt 3 (figur 2.) har utförts genom att respondenterna har fått ange platser där de känner sig trygga respektive otrygga via en fritextfråga. Många svar har varit relativt specifika medan andra har varit mer beskrivande. En personlig bedömning har då gjorts för att kunna kartlägga de fall där respondenten har varit mindre geografiskt specifik. Den geografiska kartläggningens reliabilitet skulle kunna ifrågasättas på grund av detta. Det är emellertid viktigt att jag som kartläggande forskare har en god geografiska kännedom av området då jag personligen har bott på Möllevången i min barndom och vistats där mycket under både min ungdom och vuxna liv.

FORSKNINGSETIK

En rad forskningsetiska överväganden gjordes inför studiens datainsamling då data inhämtades från levande individer. Respondenternas och intervjupersonernas berättelser om känslor, erfarenheter och tankar kopplat till otrygghet kan handla om känsliga ämnen och det är därför viktigt att studiedeltagarnas intressen skyddas. Därför hade endast jag som forskare tillgång till enkätsvar. Intervjupersonerna informerades i förväg om upplägg, plats och tidpunkt för intervjuerna. Även om intervjuerna genomfördes på offentliga platser så valdes avskilda platser för deltagarnas trygghet att kunna prata utan att någon utomstående hör. Intervjuernas ljudinspelning påbörjades inte förrän intervjupersonen hade gett muntligt medgivande till inspelning. All information som har givits av respondenter samt intervjupersoner har hanterats konfidentiellt och förstörs även efter avslutad studie då det kan innehålla känslig information. All insamlingsdata presenteras helt anonymiserat i uppsatsen så att det inte på något sätt går att spåra respondenternas identitet.

Deltagande i denna fallstudie har varit helt frivilligt och baseras på att individer har valt att svara på en publicerad webbenkät samt anmält intresse för att medverka i intervju.

Det är enligt Denscombe (2017: 443) viktigt att vara ärlig och öppen med forskningens syfte. Därför gjordes i samband med enkätformulärets publicering en presentation av studiens forskningsämnet och syfte. I denna presentation förtydligades att studiens utgångspunkt var genusteoretisk teori. På så sätt kunde individer själva ta ställning till om de ville medverka eller inte, med hänsyn till den information som givits. Intervjupersonerna informerades även om att de när som helst under studiens gång kunde välja att hoppa av.

2.3. ANALYMETOD

KARTLÄGGNING AV TRYGGA OCH OTRYGGA PLATSER

Den geografiska kartläggningen av trygga och otrygga platser (figur 2.) illustreras med en prickenkarta som producerats genom en integrering av enkätverktyget Survey123 och GIS-mjukvaran ArcMap. Prickenkarta är en typ av tematisk karta som är lämpliga vid analys och presentation av täthet av objekt (Harrie, 2017). Därför bedömdes att prickenkarta var en passande analysmetod för att kartlägga trygga och otrygga platser då man tydligt kan urskilja var på Möllevången det förekommer koncentrationer av upplevd (o)trygghet.

TEMATISK TEXTANALYS

Intervjustranskriberingarna och de kvalitativa enkätsvaren kodades enligt tre teman som hade identifierats utifrån Listerborns (2002: 96) konceptualisering av rumslig rädsla. Under kodningen framträdde ytterligare ett framträdande ämne som fick utgöra analysens fjärde kodningstema. I nästa kapitel återkommer jag till en mer omfattande teoretisk redogörelse för nämnda teman som bland annat utgör studiens teoretiska analysnivåer.

Det finns enligt Lindstedt (2019: 233–236) två sätt att genomföra en textanalys. Det ena är att man läser textunderlaget noggrant utan förbestämda intressen som man letar efter. Det andra är att man som forskare har förbestämda intressen som man följaktligen letar efter i sitt empiriska material. I detta fall använde jag mig av en kombination av båda tillvägagångssätten då jag utifrån min forskningsöversikt urskiljde särskilda analysnivåer som jag kompletterade med ytterligare en analysnivå som var framträdande i det empiriska materialet. I kombination med genusteori utgör de ett ramverk för studiens resultat och analyser.

3. FORSKNINGSOVERSIKT

Kvinnors (o)trygghet i det offentliga rummet har studerats utifrån ett flertal infallsvinklar inom olika discipliner. Denna studies kontextuella bakgrund bygger därför på forskning från varierade discipliner.

I första delen av kapitlet redogör jag för den litteratur och tidigare forskning som utgör studiens kontextuella bakgrund. I andra delen av kapitlet redogör jag för de teoretiska utgångspunkter och det ramverk som studiens analyser utgår från.

3.1. LITTERATUR OCH TIDIGARE FORSKNING

DEN KÖNSKODADE STADEN OCH DEN MANLIGA DOMINANSEN

Den könskodade staden uppmärksammas frekvent av urbanforskare. Man menar att stadsrum utgörs av fysiska komponenter som bebyggelse, struktur och gestaltning men även sociala relationer och konstruktioner, i synnerhet könskonstruktioner som reglerar individers sociala verklighet i det urbana rummet. Urbanforskarna Knox & Pinch (2010: 235) belyser utifrån ett socialgeografiskt perspektiv hur kvinnor, män och olika samhällsgrupper förväntas följa (köns)kodade beteenden. Dessa koder kan finnas formellt eller informellt implementerat i stadens sociala struktur. Ett exempel på *formella* sociala strukturer kan vara att man begränsar kvinnans mobilitet genom att förbjuda henne att köra bil, som i Saudi-Arabien (Short 2006: 132). Ett exempel på *informella* sociala strukturer är Knox & Pinchs (2010: 235–38) exempel som belyser hur det i många urbana samhällen är accepterat för heterosexuella att kyssas offentligt samtidigt som den acceptansen inte finns för homosexuella par. Trots dess informella ställning är det en könskodad norm som styr våra urbana beteenden.

Eftersom staden historiskt sett är byggd av män och för män är det en högst patriarkal arena, både fysiskt och socialt, som både skapar och reflekterar könskodade beteenden (ibid.). Short (2006: 132) betonar att liv och mobilitet i det urbana rummet präglas av manlig dominans, könssegregering och könsroller. Manlig dominans är ett begrepp och

ämne som har anammats av många feministiska forskare genom tiderna. Begreppet myntades av den franska sociologen Pierre Bourdieu (1998) när han gav sig in i den sociologiska genusforskningen med sitt klassiska och välciterade verk *Den manliga dominansen* som har kommit att påverka den sociologiska genusforskningen enormt. Bourdieus (ibid.) studier fokuserar visserligen inte på könsroller i den urbana kontexten, men bidrar ändå med viktiga antaganden om en social ordning där kvinnor undermineras av män, och bidrar därför med relevanta antaganden för urbanforskningen. Han menar att det finns en väl upprättad social relation mellan kvinnor och män, där män har en dominerande position, medan kvinnor exploateras. Enligt Bourdieu lever vi i en könsstruktur där kvinnan tillhör det inre, det andre, det krökta, arbete i hemmet som är privat och dolt. Mannen däremot tillhör det yttre, det övre, det offentliga, där han utför riskfyllda och våldsamma handlingar (Bourdieu 1998: 43). Han betonar att institutioner, specifikt staten, kyrkan och skolan spelar viktiga roller i uppfostrandet av kvinnor och män in i könsroller. Bourdieus feministiska ställning har kritiserats för att vara deterministisk och statisk. Kritiken riktas mot att han, liksom andra institutionella feministiska teoretiker, bortser från kvinnans egen vilja och förmåga att frångå de institutionella könsstrukturerna. Han har även en snäv bild av mannens manlighet som enligt honom karaktäriseras av ekonomisk och fysisk överlägsenhet samt orubblig makt (Ritzer & Stepinsky 2014: 368; Bourdieu 1998: 21–22). Short (2006: 137) redogör för en mer modern urban kontext när han håller med om att patriarkatet må vara stabilt, men han betonar även att den urbana manligheten i västvärlden håller på att förändras. Han lyfter fram en annan sorts urban maskulinitet, nämligen män utan jobb, marginaliserade män och utstötta män.

TIDIGARE FORSKNING OM KVINNORS OTRYGGHET I DET OFFENTLIGA RUMMET

Den feministiska kritiken riktas mot att man i tidigare forskning om kvinnors otrygghet i det offentliga rummet under 80-talet, främst i kriminologisk forskning, har genomfört och presenterat omfattande statistiska undersökningar och geografiska kartläggningar av ”farliga” platser baserad på brottsstatistik. Däremot har forskningen bortsett från vad som döljer sig bakom statistiken. Feministiska forskare började under 90-talet bland annat inkludera aspekter som rumslighet, könsskillnad och strukturell makt i diskursen.

Geografen Gill Valentine myntade begreppet "Rädslans geografi", och skapade därmed ett nytt forskningsfält som fokuserar på rum, plats och kvinnors rädsla för brott i en urban offentlig miljö (Listerborn 2002: 79–92). Hon riktade stor kritik mot hur den tidigare forskningen bidrog till offentligt skuldbeläggande av kvinnliga offer som hade befunnit sig vid "farliga platser" och råkat ut för brott. Hon betonar hur kvinnors mobilitet och nyttjande av det offentliga rummet begränsas av deras känsla av rädsla för att bli utsatt för brott. Hon lyfter även att kvinnor måste tillämpa praktiska och mentala strategier när de vistas i det offentliga rummet och hur detta präglar deras verklighet (Valentine 1992: 385–390). Valentines sätt att studera kvinnors rädsla i det offentliga rummet banade vägen för en rad andra feministiska urbanforskare.

Pain (1997: 231–243) inkluderar i sin omfattande studie av kvinnors rädsla för brott i brittisk urban kontext, både kvantitativa och kvalitativa metoder. Hon applicerar dessutom ett intersektionellt perspektiv i analysen som visar att faktorer som ålder, kön, etnicitet och funktionshinder både påverkar kvinnors rädsla för brott samt bidrar till begränsningar av deras frihet och mobilitet i det offentliga rummet. Hon belyser även att rädsla för våldsbrott uppkommer från social inlärning från barndomen, eller normaliseras under en lång tid då rädslan för brott är en del av vardagslivet.

Koskela (1999: 111–124) lyfter att sexuella trakasserier i det offentliga rummet är länkat till kvinnors upplevelse av otrygghet. Hon menar dessutom att sexuella trakasserier som inträffar i det offentliga rummet är en påminnelse för kvinnor om deras sårbarhet för att bli utsatt för sexuellt våld i stadsmiljön. Koskela (ibid.) menar att kvinnor kommer till följd av tidigare erfarenheter undvika platser i stadsmiljön där det finns risk för att bli utsatt för sexuella trakasserier, sexualbrott eller andra våldsbrott, vilket begränsar deras frihet och mobilitet i det offentliga rummet.

Den svenska feministiska urbanforskaren Carina Listerborn (2000: 8) belyser bland annat att stora bostadskomplex i innerstadsmiljö bildar svårforcerade miljöer som upplevs skapa känslan av otrygghet hos kvinnor i svensk kontext. Liksom Bourdieu (1998: 43) och Pain (1997: 231–243), hävdar hon att genom uppfostran och inlärning lär sig kvinnor tidigt vad som förväntas av dem och hur de ska bete sig. Kvinnor lär sig tidigt att vara

vaksam för faror och dra sig tillbaka medan pojkar lär sig att utmana och ta plats (2000: 11). Hon lyfter media som ett alternativ till de institutioner som Bourdieu pekar ut som ansvariga för formande av individer. I filmer porträtteras kvinnor ofta som tillmötesgående, svaga och offer för våldtäkt eller våldsbrott. De vistas därför inte ensamma utomhus under kvälls/natttid i betydligt mindre utsträckning än män, vilket leder till att de inte lär känna sitt bostadsområde och sin stad, vilket i sin tur leder till ytterligare rädsla (ibid.).

3.2. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

TEORETISKT ANALYSRAMVERK

Det teoretiska analysramverket för denna fallstudie består av fyra analysnivåer. Dels Listerborn (2002: 96–99) konceptualisering av kvinnors rädsla/otrygghet i det offentliga rummet som består av tre rumsliga beståndsdelar: *Fysisk miljö*, *sociala (makt)relationer* och *föreställd rädsla*. För att komplettera Listerborns (ibid.) beståndsdelar adderar jag även *förebyggande strategier* som syftar till de strategier som kvinnor tillämpar i relation till sin upplevda otrygghet i stadsmiljön. Dessa fyra beståndsdelar redogörs för nedan och utgör därmed ett ramverk för hur studiens empiriska material analyseras. I studiens analysarbete appliceras dessutom Simone de Beauvoirs teori om könsskillnader, främst används vetenskapsteoretikern Toril Mois (1999) teoretisering av Simone de Beauvoirs skildring av kvinnan som det andra könet och kvinnokroppen som *situationell*.

STUDIENS ANALYSNIVÅER

Fysisk miljö – Denna analysnivå avser (o)trygghet kopplat till det materiella i den offentliga miljön, såsom hur den byggda miljön är utformad, ödslighet och siktlinjer. Viktigt att poängtera är även att upplevelsen av (o)trygghet är inte bara kopplat till plats utan även tid. Faktorer som när på dygnet (ljus/mörker) och vilken dag i veckan inkluderas i denna analysnivå då det påverkar huruvida man känner sig trygg eller otrygg på specifika platser.

Sociala (makt)relationer - Denna analysnivå handlar dels om de sociala (makt)relationer som finns mellan grupper i samhället, men främst syftar den till de sociala mötena mellan individer/grupper som dagligen sker i det offentliga rummet. Möten där kön- och etnisk tillhörighet, ålder, hur vi klär oss och hur vi beter oss påverkar hur människor kroppsligen tolkar varandra samt hur man tror att andra tolkar en själv.

Föreställningar – Denna analysnivå benämns av Listerborn (ibid.) som ”föreställd rädsla”, men som jag väljer att benämna med begreppet *föreställningar*, eftersom det man i förväg föreställer sig om en plats inte alltid är kopplat till rädsla. Denna analysnivå handlar om den förkunskap och föreställningar man har om olika rum och de grupper/individer vistas där. Förkunskapen bygger på tidigare erfarenheter samt saker kvinnor har fått återberättat för sig, hörsägner och varningar av föräldrar, vänner och media bland andra. Vilka föreställningar man har varierar beroende på vem man är. Föreställningarna behöver inte bygga på riktiga berättelser utan kan även vara imaginära (Listerborn 2002: 96–99).

Strategier – Denna analysnivån fokuserar på de anpassningsstrategier och begränsningar som är en del av kvinnors vardag till följd av upplevelser av otrygghet i det offentliga rummet. Det kan handla om praktiska anpassningar vid utomhusvistelse, men även de mentala strategier som kvinnor lever med som aldrig kommer till användning i praktiken.

SIMONE DE BEAUVOIR - DET ANDRA KÖNET

Genusteori behandlar en rad olika aspekter, vissa av dem är framtagna inom och andra utanför sociologin (Lengermann & Niebrugge 2014: 362). Oavsett, så har ”kvinnorättsrörelsens drivkraft etablerat den feministiska teorin som ett nytt sociologiskt paradigm som ger inspiration till en mängd sociologisk vetenskap och forskning” (Lengermann & Niebrugge 2014: 397).

Den fokusaspekt som huvudsakligen kommer behandlas i denna fallstudie är *könsskillnader*, det vill säga hur de upplevs av studiens medverkande kvinnor och hur könsskillnader utspelar sig i det offentliga rummet i en urban kontext. Den klassiska teorin om könsskillnad fick genomslag med Simone de Beauvoirs skildring av

könsskillnader utifrån ett fenomenologiskt perspektiv. I det klassiska verket *Det andra könet* introducerade hon en filosofisk-feministisk existentialism som hävdar att kvinnans essens följer hennes existens. Kvinnan är så att säga ”fri (eller dömd) att skapa sig själv. Den ”andra” personen både bekräftar individens existens och begränsar hennes frihet – genom att se på henne, och ”fixera” henne, som ett objekt med en historia.” (Lengermann & Niebrugge 2014: 367). Simone de Beauvoir betonar även att det finns biologiska skillnader mellan könen och kritiseras därför av vissa genusforskare för att vara biologisk deterministisk, men försvaras även av många andra. Lengermann & Niebrugge (2014: 368) refererar till Beauvoir när de menar att kvinnans position som ”det andra könet” i en manlig och patriarkatisk kultur försvårar hennes existentiella resa, men Beauvoir uppmanar även kvinnor att vägra stanna i denna position genom att avvisa behovet av ”den andra personens” (mannens) bekräftelse av hennes egna jag (2014: 368). Simone de Beauvoir bekräftar således en interaktionistisk förståelse av könsskillnader samtidigt som hon markerar kvinnans frihet (agency) att skapa sig själv. Därmed menar många genusforskare inklusive jag själv, att hon står långt ifrån ett biologisk-deterministiskt förhållningssätt.

KVINNAN ÄR INTE EN SAK UTAN EN SITUATION

Litteraturteoretikerns Toril Moi (1999) teoretisering av könsskillnader bygger till stor del på Beauvoirs verk ”*Det andra könet*” och hennes existentiella syn på den mänskliga kroppen som mångtydig men samtidigt föremål för både naturlagar och mänskligt skapande av mening. Människan ger således mening till sina liv genom sina handlingar och är alltid i processen av att skapa sig själva. Moi (1999: 80–82) avfärdar den statiska distinktionen mellan begreppen kön och genus som var ett kontroversiellt ämne under 60-talets genusediskurs. Hon förespråkar Beauvoirs synsätt som menar att man inte kan förstå vad det betyder att vara kvinna genom enbart köns- eller genusidentifiering då en kvinnas genusidentitet inte kan separeras från världen som kvinnan lever i. För att förstå betydelsen av att vara kvinna måste man titta på hennes levda erfarenhet som alltid situationell och i ständig förändring genom hela livet (1999: 63).

Kroppen är central i det synsätt som Toril Moi (1999: 80) förespråkar. Hon nämner fem avgörande dimensioner i förståelsen för vad det betyder att vara kvinna.

Kroppen som en situation

Kroppen är enligt Moi (1999: 71–73) central i förståelsen för vad det betyder att vara kvinna. Kroppen är inte en sak utan en *situation*. Konceptet situation i detta sammanhang härstammar från filosofin, specifikt från den välkända filosofen Sartres verk *Varat och Intet* (eng: *Being and Nothingness*) där han beskriver *situationer* som strukturella relationer mellan människans projekt (frihet) och den värld som våra kroppar lever i. Kvinnan definierar sig själv utifrån hur hon lever sin förkroppsligade situation i världen och så som världen gör kvinnan gör hon också ständigt sig själv till den hon är. Det finns oräkneliga sätt för kvinnan (kroppen) att leva. Hon kan få barn, eller inte få barn, hon kan syssla med dans eller jakt, hon kan bli polis eller politiker, eller så upptäcker hon att hon befinner sig i situationer där hon inte har frihet att göra sådana val (ibid.).

Den levda erfarenheten (subjektivitet)

Kvinnans levda erfarenhet av könsskillnader är en viktig aspekt som måste lyftas då den länkar till det fenomenologiska perspektiv som präglar det Beauvoiranska synsätt som förespråkas av Toril Moi (1999). Den levda erfarenheten påverkar vår frihet och hur vi väljer att utföra våra projekt. Kvinnans kropp är bunden till hur hon väljer att utföra sina projekt, det vill säga hur hon väljer att använda sin frihet. Kvinnan kännetecknas således av frihet, däremot är det viktigt att belysa att friheten inte är absolut, utan situationell. Våra situationer och vår levda erfarenhet kommer påverka vår frihet (Moi 1999: 65–66). Det är således inte kvinnan som påverkar sin frihet, utan situationerna hon befinner sig i som påverkar hennes frihet. Vidare tar kvinnan aktiva val i hur hon väljer att agera till följd av sin levda erfarenhet och i relation till den situation hon befinner sig i.

Myter om femininitet (ideologi, normer)

Denna dimension syftar till de normer, ideologier och stereotyper kopplat till manligt och kvinnligt (maskulint och feminint) som kvinnan har fått berättat för sig, som finns i samhället och som således präglar kvinnans situationer. Att födas som kvinna är startpunkten för en process där kvinnan skapar sig själv utifrån hur världen skapar henne. Myter om femininitet är en del av hur världen skapar henne, kvinnan har däremot en frihet att avvika från dessa myter, men denna frihet kommer med begränsningar beroende på

vilken situation kvinnan befinner sig i, det vill säga friheten är *situationell*, och så som kvinnans kropp är en situation som ständigt ändrar sig, är hennes frihet även situationell och påverkas därför av den specifika situationen och hennes levda erfarenhet.

Kön (faktum av att vara man eller kvinna)

Moi (1999: 71) förespråkar ett synsätt där biologiska fakta är viktiga för att förstå betydelsen av att vara en kvinna då biologiska fakta påverkar kvinnans situationer. Däremot kan inte enbart biologiska fakta definiera kvinnan, det har bara betydelse när det är situerat i ekonomisk, social och psykologisk kontext. Enligt Beauvoirs synsätt är det andra som tilldelar kvinnan hennes kön. Om kvinnan hade levt sitt liv i ett rum helt isolerat från andra människor hade hon inte ens vetat hennes kön. Kroppen är enligt Beauvoir i en dialektisk interaktion med sin omgivning, det vill säga så som omgivningen gör kvinnans kön gör hon sig själv till den hon är (Moi 1999: 71–73). Trots ett interaktionistiskt förhållningssätt till kön framhäver Beauvoir även kvinnans frihet (agency) och uppmuntrar kvinnan att använda den för att skapa sig själv.

4. RESULTAT OCH ANALYS

Studiens resultat och analyser bygger på empiriska data från 100 enkätsvar och fyra semistrukturerade intervjuer. Vid hänvisning till intervjujuperson i detta kapitel används ett fiktivt namn. Vid hänvisning till enkätrespondent används beteckningen ”ER”. Strukturen i detta kapitel består av sex avsnitt och börjar med en presentation av statistik från enkätundersökningen samt studiens geografiska kartläggning, följt av fyra avsnitt som omfattar analys av utvalda platser som framträder i studiens empiriska data. Kapitlet avslutas med ett avsnitt som omfattar analys av de strategier som kvinnor tillämpar i relation till deras upplevelse av otrygghet när de rör sig i det offentliga rummet.

4.1. STATISTIK OCH GEOGRAFISK KARTLÄGGNING

Trots att denna fallstudie huvudsakligen har en kvalitativ karaktär och fokuserar därmed på vad som döljer sig bakom statistiken, så kan följande statistik och kartläggning bidra med god bakgrundsförståelse för att ge läsaren en bredare bild av kontexten.

Majoriteten av respondenterna ställer sig neutrala till påståendet ”Möllevången är en trygg stadsdel”. Resultatet redovisas enligt nedan (tabell 1).

Möllevången är en trygg stadsdel:

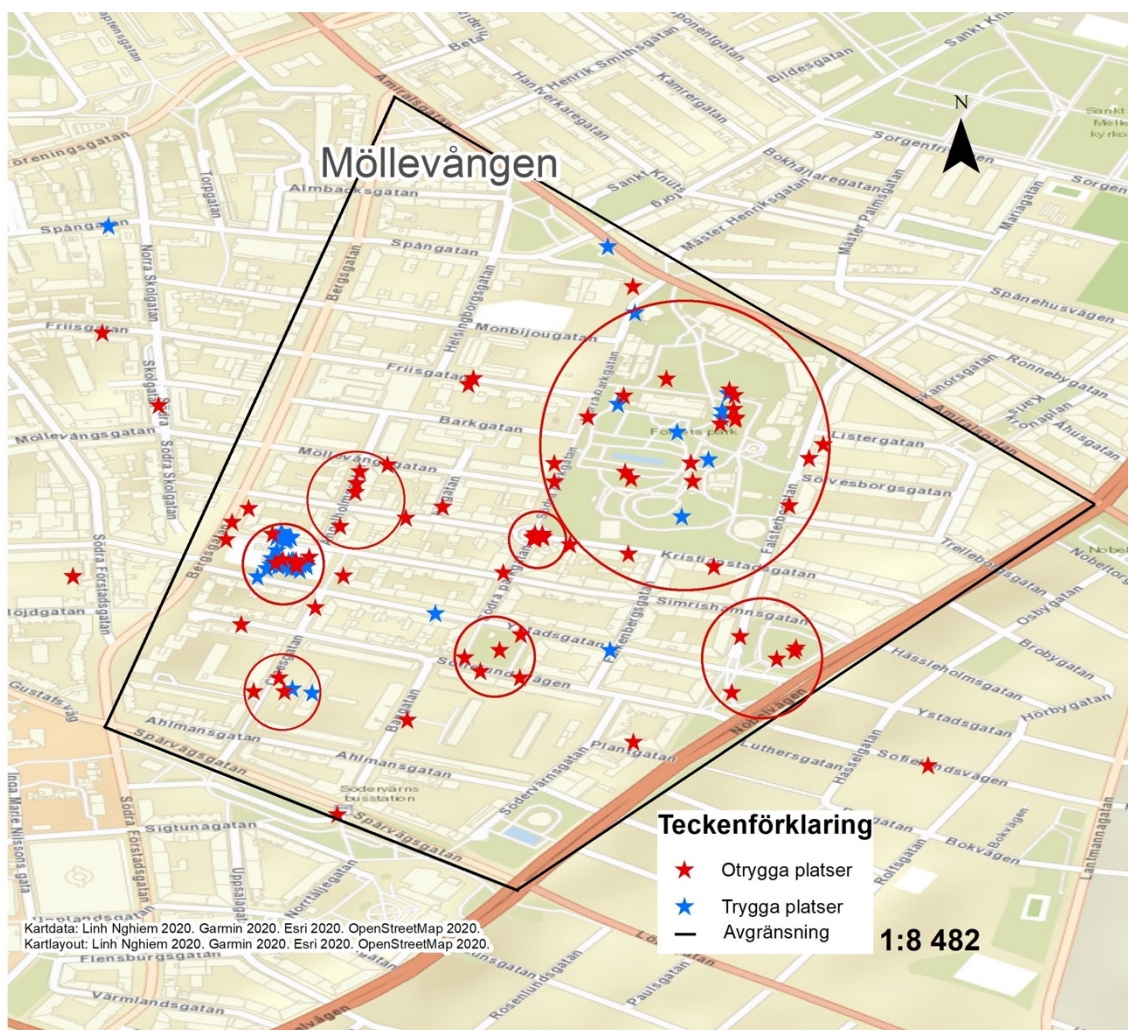
	Håller verkligen inte med	Håller inte med	Neutral	Håller med	Håller verkligen med	Total
Enkätsvar	2 %	27 %	36 %	30 %	5 %	100 %

Tabell 1. Tabellen redovisar hur respondenter har svarat på påståendet ”Möllevången är en trygg stadsdel” (andel i procent).

Resultatet i tabell 1 visar en relativt bred bild av respondenternas generella uppfattning av Möllevångens (o)trygghet. Detta tyder på att kvinnors upplevelse av (o)trygghet är varierad. De respondenter som anger att Möllevången är tryggt hänvisar bland annat till torghandeln, trevliga verksamheter, en bra grannsamja och mycket folk i omlopp

utomhus. Möllevången beskrivs vara en inspirerande stadsdel med högt i tak och många roliga aktiviteter.

Samtidigt beskrivs Möllevången även som en stadsdel där utomhusmiljön är smutsig och ovårdad, där drogförsäljning och andra kriminella aktiviteter sker på öppen gata, där drog- och alkoholpåverkade män, och män i gäng överlag skapar en upplevelse av otrygghet för kvinnor.

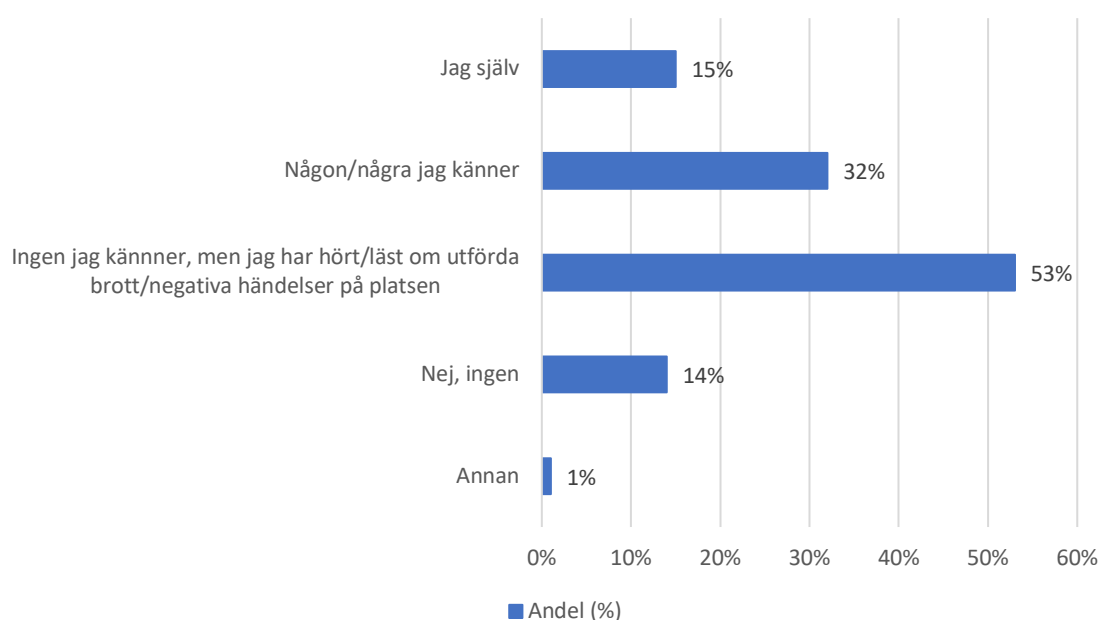


Figur 2. Kartan visar studiens geografiska kartläggning av platser som upplevs som trygga respektive otrygga av respondenterna. Kartläggningen utgår från studiens enkätsvar. För att geografiskt förtydliga var på Möllevången det förekommer koncentrationer av upplevd (o)trygghet, är dessa områden inringat i rött på kartan.

Kartläggningen visar att det finns en tydlig samstämmighet bland studiens respondenter om att Möllevångstorget är den plats som flest upplever som en trygg plats. Vidare upplever många även Folkets Park som en trygg plats. Å andra sidan visar kartläggningen

att Møllevångstorget och Folkets park även är platser som respondenterna upplever som otrygga. Ytterligare koncentrationer av upplevd *otrygghet* kan urskiljas, däribland Jesusparken, Ängelholmsgatan, "Rondellen" samt området kring lekplatsen vid Sofielundsvägen. De kartlagda koncentrationerna visar att det finns en relativ samstämmighet bland respondenterna när det kommer till uppfattningen av vilka platser på Møllevången som är trygga respektive otrygga. 57 % av kvinnorna anger dessutom att de undviker eller ibland undviker att vistas på de platser där de upplever trygghet.

Har du eller någon du känner råkat ut för brott eller andra negativa händelser på platsen/platserna?



Tabell 2. Tabellen redovisar hur respondenter har svarat på frågan: Har du eller någon du känner råkat ut för brott eller andra negativa händelser på platsen/platserna? (andel i procent).

Som tabellen (tabell 2) visar har majoriteten av respondenterna själva inte blivit utsatta för brott eller andra negativa händelser på de platser som de har angett som otrygga. Andelen som undviker eller ibland undviker platser på Møllevången som de upplever som otrygga är nästan tre gånger större än andelen som faktiskt har råkat ut för brott eller negativa händelser. Det är därför tydligt att det inte bara är egna erfarenheter av en plats som påverkar kvinnors upplevelse av (o)trygghet. Berättelser som man har fått

återberättat av t ex vänner, familj, bekanta och nyhetsrapportering har en stor påverkan på vilka förbestämda föreställningar man har om platser (Listerborn 2000:11).

Det är främst under kvälls/nattetid som man upplever otrygghet på Möllevången. Majoriteten (84%) anger att det endast är under kvälls/nattetid som de upplever otrygghet. 16 % upplever otrygghet både under dags- och kvälls/nattetid. Detta kan förklaras med att den offentliga miljön skiftar karaktär under dygnet. Faktorer som tid och ljus/mörker påverkar därmed upplevelsen av stadsmiljön. Platsers ödslighet och livlighet skiftar också beroende när på dygnet man befinner sig där, vilket påverkar upplevelsen av (o)trygghet Listerborn (2002: 3). Dessa aspekter hör till de materiella komponenterna av platsens *fysiska miljö* och är en av de faktorerna som har stor påverkan på upplevelsen av (o)trygghet (2002: 97).

4.2. FOLKETS PARK

TREVLIGT UNDER DAGEN, OBEHAGLIGT UNDER NATTEN

Folkets Park är en plats som skiftar karaktär under dygnet. Som kartläggningen (figur 2) visar upplevs parken både som en trygg och otrygg plats. Under dagtid upplevs den vara en trygg familjevänlig mötesplats med mycket trevlig grönska.

I folkets park, vid lekplatsen /.../ När jag är där med barnen känner jag mig trygg. Det är mycket människor och barnanpassade grejer /.../ Hela Folkets park är ju barnanpassat. Barnen är glada där och då har jag det bra. (Beatrice, 27)



Figur 3. Folkets park måndagen 4 maj 2020, klockan: 11.50. © Linh Nghiem

Folkets park är således en plats där många kvinnor trivs och känner sig trygga under dagtid, å andra sidan är det en plats som under dygnets mörka timmar upplevs som obehaglig och otrygg av många andra. Som nämnt i föregående avsnitt spelar de materiella aspekterna i den fysiska miljön stor roll för hur vi upplever stadsmiljön då ödslighet, buskage och mörker är faktorer som bidrar till upplevelser av otrygghet. Däremot är det meningslöst att nämna dessa materiella faktorer som separata krafter, då

de endast i kombination med aspekter av *föreställningar* och *levda erfarenheter* skapar rädsla för att blir utsatt för våld- och sexualbrott (Listerborn 2002: 97).



Figur 4. Folkets park tisdagen 12 maj 2020, klockan: 22.17. © Linh Nghiem

Under dygnets mörka timmar är parken en plats där kvinnor känner sig rädda för att stöta på berusade män, rädda för att bli utsatta för våldtäkt, rädda för att bli utsatta för rån, rädda för att ingen ska se eller höra om man skulle bli utsatt.

Jag kan känna mig otrygg eftersom jag är rädd för att ensam stöta på en eller ett par fulla och aggressiva män på väg hem på natten /.../ det finns gott om buskage och liknande där man inte ser om det står någon, eller dit man skulle kunna bli ivägsläpad utan att någon märkte. (ER)

Jag har upplevt otrygga situationer där [Folkets park] /.../ senast ett rån, men då var jag vittne och grep in, och den som blev rånad var en ung kille. Men det känns ju otryggt eftersom det lika väl kunde ha varit jag. (ER)

Kvinnors upplevelse av otrygghet i Folkets park under dygnets mörka timmar kan därmed kopplas till en kombination av en fysisk miljö där buskage och mörker försämrar siktet samt de specifika *föreställningar* som kvinnor har om parken och de som vistas där. Kända sexualbrott som har skett i parken tidigare och kännedom om att det finns berusade människor i parken skapar i detta fall *föreställningar*, som i sin tur skapar rädsla och otrygghet bland kvinnor. Listerborn (2002: 96) benämner detta fenomen som *föreställd rädsla*, det vill säga en rädsla för rum, men även en rädsla för de människor eller grupper som man kopplar till rummet. Studiens fynd visar att kvinnor är rädda för att stöta på gruppen 'män' i Folkets park under nattetid, särskilt våldtäktsmän, berusade män och kriminella män.

Det var ju en våldtäkt i Folkets i Park för ett tag sedan och när man hörde att det [våldtäkten] var vid Moriskan så blev man inte så förvånad, det är mycket berusade män där och ganska mörkt och öde på kvällarna /.../ Ingen skulle se om det [våldtäkt] skulle hända. Jag vet ju att det finns en risk att det skulle kunna hända och då vill jag minimera risken att det händer där ingen annan är. /.../ Jag skulle inte gå genom parken själv på natten, då kan jag gå runt om istället. (Sara, 23)

Upplevelsen av otrygghet i Folkets park är således inte konstant utan *situationell*. Samma park uppfattas olika beroende på vilken *situation* man befinner sig i. Det vill säga kvinnors situationer när de befinner sig i parken skiljer sig beroende på om det är dag eller kväll/natt. Moi (1999: 71–73) ser kvinnan som en *situation* som ständigt befinner sig i andra *situationer*. När man vistas i parken under dagtid befinner man sig i en trygg situation, medan samma park utgör stora risker för hot och faror under natten och då befinner man sig i en otrygg situation. Moi (1999: 65–66) menar att det är kvinnans *levda erfarenhet* som påverkar hon hur väljer att använda sin frihet, hur hon väljer att utföra sina projekt. Vid ett projekt som innebär att gå hem från en vän under nattetid berättar Sara att hon tar en annan väg för att slippa gå genom parken. De föreställningar som Sara har av Folkets park är en del av det som Moi (ibid.) benämner som *levd erfarenhet (subjektivitet)*. Sara berättar även att hon vid flera tillfällen har blivit sexuellt trakasserad

av fulla män när hon varit på nattklubb. Den levda erfarenhet hon har med fulla män på nattklubb som trakasserar, i kombination med den kännedom hon har om en våldtäkt som skedde i Folkets park 2019 framkallar föreställningar som i detta fall påverkar hur hon väljer att utgöra sitt projekt. De *föreställningar* kvinnor har om omgivningen behöver inte handla om faktiskt levd erfarenhet, utan kan enligt Listerborn (2000:11) även handla om imaginära föreställningar då kvinnor genom inläring och uppfostran tidigt får lära sig vad som förväntas av henne. Kvinnor lär sig att vara mer vaksamma och försiktiga vid utomhusvistelse. Även media spår på kvinnors rädsla vid då kvinnan i filmer många gånger porträtteras som svag, underlägsen och som ett offer för sexualbrott. På så vis bygger flickor/kvinnor upp en mental bild av staden som i helhet inte är baserad på verkliga händelser eller egna erfarenheter.

Jag tror att det är som vi pratade om innan att man har fått lära sig hela livet att man måste vara försiktig när man går hem på kvällen. Jag tror t ex inte att min kille har fått höra det lika mycket som jag har, och vi är ungefär lika gamla, och har haft ganska lika uppfostran men jag tror inte att hans föräldrar har varit så liksom ”aa men tänk nu på att inte gå hem själv ikväll” /.../ för det pratas så mycket om överfallsvåldtäkter /.../ och det är ju såklart väldigt hemskt och läskigt. Jag tror också det är därför att man hör så mycket om det, därför vill man varna sina barn. (Sara, 23)

BERUSADE MÄN UPPLEVS VARA OBERÄKNELIGA

I Folkets park finns för tillfället två verksamheter som serverar alkohol under nattetid: ”Moriskan” och ”Far i Hatten”, därför vistas det även berusade människor i parken under dygnets mörka timmar. Som vi kan utläsa i ovanstående citat bidrar berusade män till kvinnors upplevelse av otrygghet. Rädsla för berusade män är en inställning som var frekvent upprepad i studiens empiriska fynd. Materialet visar att många kvinnor anser att berusade män bland annat är oberäknliga, otrevliga och aggressiva.

Vidare kan det inte heller antas att kvinnors upplevelse av otrygghet i parken skulle minska om dessa två verksamheter hade försvunnit, då det även visar sig att det just är vid ”Moriskan” och ”Far i Hatten” under verksamheternas öppna timmar som kvinnor

känner sig trygga, eftersom det rör sig mer folk runt verksamheterna på kvälls- och nattetid än i parkens övriga delar.

Det är därför viktigt att även länka kvinnors upplevelse av otrygghet i Folkets park till de sociala (makt)relationer som utspelar sig (eller kan utspela sig) i parken då studiens empiriska material visar att det inte är berusade människor som kvinnor är rädda för, utan just berusade *män*, det vill säga kvinnor är inte rädda för andra berusade kvinnor.

En grupp med kvinnor som är fulla känner jag mig absolut tryggare med, i alla fall om jag inte känner dem, än en grupp med okända män som är fulla /.../ Det finns liksom ingen överlägsenhet /.../ Jag tror absolut att jag skulle kunna slå ner en kvinna så då tänker jag att jag är lite mer fysisk överlägsen i det avseendet. (Beatrice, 27)

Alla platser där det finns män i grupp riskerar att vara otrygga platser. Just på Möllevången har jag själv bara blivit utsatt inne på en bar då en man tog mig på könsorganet mot min vilja. (ER)

Listerborn (2002: 35) menar att vi lever i en kultur där kvinnans kropp är placerad i situationer där hon befinner sig en maktrelation där kroppen är sårbar och undergiven mäns våld. I den sociala kultur som präglar kvinnans situationer är våld en manlig handling. Denna bild stämmer överens med Bourdieus (1999: 43) beskrivning av mannen som det dominerande könet som utför riskfyllda och våldsamma handlingar.

”Upplevelse av kroppslig sårbarhet återkommer som en viktig aspekt när det handlar om kvinnors rädsla i det offentliga rummet” (Listerborn 2002: 35), då man även blir räddare om man uppfattar sig själv som sårbar. När kvinnor känner sig sårbara så känner de sig sannolikt även rädda och otrygga (Listerborn 2000: 11; Ceccato 2019: 97). De har då större tendens att undvika utomhusvistelse, det leder till att de inte lär känna sitt bostadsområde, vilket vidare leder till ytterligare rädsla för den offentliga stadsmiljön. Denna upplevelse av kroppslig sårbarhet drivs av *en social maktrelation* mellan män och kvinnor. Denna maktrelation uttrycker sig genom att kvinnor förknippar Folkets park

under kvälls/natttid med en social-rumslig situation där de skulle kunna exponeras för våldsamma berusade män.

Sara väljer alltid att gå runt Folkets park istället för genom den för att komma hem. Bekvämlighetsmässigt gör det ingen skillnad då det tar lika lång tid att gå runt om som genom parken. Däremot kan det ses som problematiskt utifrån ett jämställdhetsperspektiv att Folkets park, som en del av Malmös offentliga stadsmiljö, under nattetid förvandlas till en plats som kvinnor undviker för att man där uppfattar sin egen kropp som sårbar, sårbar för våldtäkt, sexuella trakasserier, våld och andra brott. Listerborn (2002: 35–36) uppmanar till att i stadsplanerings- och samhällsplaneringen ta mer hänsyn till att kvinnors rädsla i det offentliga rummet många gånger är kopplat till kroppen, även om det är ett svårdiskuterat ämne som många gånger är tabubelagt då det handlar om individers sexualitet. Att studera situationer är ett bra sätt att överkomma detta då fokus hamnar på att försöka förstå hur individer uppfattar sin egen situation i de situationer som de upplever som otrygga samt vilka situationer i det offentliga rummet som faktiskt upplevs som otrygga.

Gröna områden i staden är därför ett omtvistat ämne utifrån ett planeringsperspektiv då det är nödvändigt för invånares sociala välmående, samtidigt som parker och andra gröna områden ofta är de inslag i stadsmiljön som under kvälls- och nattetid är förknippade med känslor av otrygghet, inte minst bland kvinnor. Ceccato (2019: 74–75) hänvisar till Jansson m.fl. (2013) när hon lyfter att vegetation som är i personhöjd kan med fördel ha en öppen karaktär med låg densitet för ökad upplevelse av trygghet utan att kompromissa med andra fördelar.

Listerborn (2002: 51) föreslår även att man skulle kunna göra parker mindre obehagliga under dygnets mörka timmar genom att skapa ett gångs- cykelstråk som är extra väl upplyst. På så sätt skulle Folkets park kunna bli en väl använd transportsträcka under kväll och natt istället för en barriär för kvinnor i stadsmiljön.

4.3. MÖLLEVÅNGSTORGET



Figur 5. Møllevångstorget torsdagen 14 maj 2020, klockan: 12.59. © Linh Nghiem

EN LEVANDE STAD

Møllevångstorget är den plats på Møllevången som flest respondenter angav som en trygg plats. Majoriteten anser att torget är tryggt både under dags- och kvälls/nattetid. Ett fåtal angav Møllevångstorget som en otrygg plats. Man hänvisade då till att det vistas berusade och stökiga människor på platsen. Vilken inverkan berusade män kan ha på kvinnors upplevelse av otrygghet gick jag igenom i tidigare avsnitt och kommer därför inte gå djupare in på i detta avsnitt. Däremot vill jag återigen belysa vikten av kvinnans levda erfarenhet, det vill säga hennes subjektivitet. Kvinnors perspektiv är på så vis mångtydigt, därför fokuserar denna studie inte på några statistiska generaliseringar, utan är huvudsakligen ute efter att förstå och förklara olika aspekter av kvinnors upplevda (o)trygghet i det offentliga rummet.

Majoriteten av respondenterna anser, som nämnt, att Møllevångstorget är en trygg plats. Ett flertal har dessutom angivit att de specifikt känner sig särskilt trygga vid

uteserveringarna eftersom det oftast är mycket folk där. Detta visar hur mångfacetterad kvinnors upplevelse av (o)trygghet är och att man aldrig kan prata om det i absoluta termer. Samtidigt som barerna bidrar till en otrygg upplevelse för vissa kvinnor på grund av berusade människor, så bidrar det till en levande och gemytlig stämning som i sin tur bidrar till en känsla av trygghet för många andra.

Listerborn (2000: 46–53) betonar att en levande stadsmiljö främjas av en fysisk miljö som innehåller byggnader som rymmer bostäder på höjden och som samtidigt möjliggör för etablerande av olika typer av service- och affärsverksamheter på bottenplan. På så vis lockas besökare i olika åldrar och från olika samhällsgrupper. *”Det är viktigt att stadsmiljön lockar människor att vilja röra sig i det offentliga rummet”* under både dag- och kvälls/natttid. Blandningen av bostäder och verksamheter vid Möllevångstorget, i synnerhet verksamheter som är öppna under kvälls och natttid, är det som bidrar till en levande stadsmiljö. Därför är det viktigt att värna om Möllevångens lokala näringsliv då det bidrar till ett fungerande socialt stadsliv som i sin tur bidrar till ökad upplevelse av trygghet för många kvinnor.

Sara som har bott på Möllevången i två år tycker att öppenhet, liv och rörelse i stadsmiljön främjar trygghet i stadsdelen.

Om man har stängda gårdar så hänger folk där inne [gårdarna] istället och då blir där ute [den offentliga stadsmiljön] en helt annan värld. Staden ska vara öppen och finnas till för alla /.../ folk ska kunna vara ute o sitta på bänkar /.../ liv och rörelse skapar trygghet för mig. (Sara, 23)

Majoriteten av enkätrespondenterna delar inställningen om att det känns tryggt när det är liv och rörelse i stadsmiljön.

Det är en trevlig, levande stämning och det finns en sammanhållning på Möllan som gör att jag känner mig trygg. Det är människor som jag känner, och som delar mina värderingar. Jag vet att många som bor på Möllan har civilkurage och skulle hjälpa mig om något hände. (ER)

Jag känner mig trygg på Möllevångstorget för att jag litar på att kvinnor i grupp skulle hjälpa mig om jag blev utsatt. (ER)

Aspekten av *sociala relationer* i stadsmiljön refererar därför inte bara till sociala maktsituationer där kvinnor känner sig underminerade, sårbara och rädda för män, utan handlar även om de sociala mötena som dagligen sker i stadsmiljön mellan människor/grupper som faktiskt främjar kvinnors upplevelse av trygghet. Sociala relationer i stadsmiljön är på så vis en viktig förutsättning för kvinnors upplevelse av trygghet så länge det inte handlar om sociala möten som präglas av maktrelationer där kvinnor känner sig underminerade och hotade.



Figur 6. Möllevångstorget tisdagen 12 maj 2020, klockan 22.44. © Linh Nghiem

Många av respondenterna svarade även att de upplever Möllevångstorget som en trygg plats bland annat på grund av att torget är en stor öppen yta som ger god sikt, har bra belysning även under kväll och natt samt med mycket människor i rörelse. Belysning och öppna ytor där man har god sikt är således viktiga komponenter av den *fysiska miljön* som bidrar till en trygg stadsmiljö. Vissa angav även att polisnärvaron är god vid torget, vilket

skapar en känsla av trygghet. Andra menade däremot att polisnärvaro ibland kunde skapa en känsla av otrygghet för att man då antar att ett brott inträffar eller har inträffat. Det finns en aspekt av att den här typen av trygghetsinsatser, det vill säga fler synliga poliser och uniformerade vakter skulle kunna leda till ökad misstro mellan olika grupper i samhället, särskilt i kombination med tekniska lösningar som videoövervakning, portlås och galler för portar/fönster. Denna typen av insatser benämns som formell social kontroll (Lidskog 2006: 179). På sikt skulle det kunna skapa en ökad rädsla människor emellan menar Listerborn (2002: 52) som förespråkar en levande och öppen stad för ökad upplevelse av trygghet. Även Lidskog (2006: 144) håller med om denna inställning när han hänvisar till Jane Jacobs uppfattning om att trygghet ökar när människor är i ständig rörelse på gator och torg bidrar till en informell social kontroll. Informell social kontroll utövas av medborgare genom att visar att det inte är accepterat att begå brott i det offentliga rummet (Lidskog 2006: 144; Listerborn 2002: 78–79).

4.4. "RONDELLEN" OCH NORRA PARKGATAN



Figur 7. Bild på Rondellen torsdagen 14 maj 2020, klockan: 12.22. © Linh Nghiem

Studiens empiriska material visar att "Rondellen" eller "Knarkrondellen", som platsen många gånger benämns i folkmun förknippas med försäljning av droger både under dag- och kvälls/nattetid. Även Norra Parkgatan förknippas med narkotikahandel. Narkotikahandel som sker öppet i stadsmiljön bidrar till ökad upplevelse av otrygghet bland många av respondenterna. Några kvinnor anger att knarklangare försöker ta kontakt med dem för att prata eller sälja droger vilket upplevs vara obehagligt. Respondenterna nämner att den öppna narkotikahandeln ofta utövas av män i gäng och att. Ett flertal anger att de ofta tittar ner för att undvika deras blickar eller ökar takten när man passerar gängen för att undvika interaktion. *"Är med om att många skumma människor är kontaktsökande. Jag blir obekvämt och otrygg när killar försöker sälja droger till mig, och man är rädd att något ska utvecklas eller urarta"* (ER). Ett stort antal respondenter anger även att de känner oro, stress, obehag eller extra vaksamhet när de passerar män i gäng. *"Jag känner obehag, men också ilska för att jag ska behöva känna obehag"* (ER).

Återigen vill jag belysa vikten av en levande stadsmiljö med mycket rörelse och med en blandning av människor från olika grupper. Att en specifik plats som "Rondellen" och Norra Parkgatan domineras av män, inte minst kriminella män i gäng, resulterar i att man som kvinna, inte minst ensam kvinna känner sig som en avvikare. Att vara avvikaren kan många gånger upplevas otryggt då man befinner sig i en social maktsituation där man som avvikare är den som är underordnad (Listerborn 2000: 46).

Short (2014: 137) belyser hur nya former av maskuliniteter har framträtt till följd av avindustrialiseringen i västvärlden. Specifika platser i västerländska städer domineras av utstötta män. Dessa män ses som ett hot mot den sociala ordningen i stadsmiljön. Jag kommer i denna uppsats inte gå djupare in på social ordning, maskuliniteter eller brott och brottsprevention då det faller utanför studiens teoretiska ramar. Trots det anser jag att det är viktigt att "Rondellen" uppmärksammas i denna uppsats då det var särskilt framträdande i kartläggningen att många kvinnor upplever otrygghet på platsen.

4.5. TVÄRGATOR

Många av respondenterna upplever otrygghet på Møllevångens olika tvärgator under dygnets mörka timmar. En vanlig uppfattning är att det rör sig mindre människor, särskilt på de mindre tvärgatorna i bostadskvarteren. Där skulle ingen se om man skulle bli utsatt för våld eller brott. Många små tvärgator upplevs även som mörka och har dåliga siktlinjer, särskilt om bilar står parkerade längs gatorna.

Även större tvärgator upplevs vara problematiska för vissa kvinnor. En av dem är Ystadgatan som är en relativt stor tvärgata som rymmer både bil, cykel och gångtrafik, och går mellan Bangatan och Nobelvägen. Gatan är inte framträdande i studiens kartläggning (figur 2) men kom däremot på tal flera gånger under samtliga intervjuer.

YSTADGATAN

Den del av Ystadgatan som ligger intill Møllevångstorget är levande och bjuder på ett rikt café- och restaurangliv (se figur 8). Stadsbyggnadsmässigt så uppfyller Ystadgatan egentligen kriterierna för en levande stad då större delen av gatan består av butiker, caféer och restauranger där entrén vetter mot gatan, många av dem har även kvälls- och nattöppet. Ändå kan gatan uppfattas som otrygg både under dag- och kvälls/nattetid. På så vis bekräftas Listerborns (2002: 97) teori om att det inte räcker med att studera en aspekt av en plats för att förstå kvinnors upplevda otrygghet på platsen. Ystadgatan är en gata som av Nathalie, Beatrice och av flera enkätrespondenter upplevs som en mansdominerad plats, särskilt den del vid Møllevångstorget där restaurangerna ligger som tätast. Män i klungor beskrivs hänga utanför butiker och restauranger.

Det är klungor av män på Ystadgatan. De hänger utanför butikerna, följer en med blicken, från det att man kommer till det att man går, man känner det i ryggen, ibland får man kommentarer, ibland hör man dem kommentera, ibland kallar de på mig som att jag är en katt, ibland kör de efter mig med en bil. /.../ Det har varit så många gånger och jag kommer aldrig gå här med kjol på kvällen igen. (Nathalie, 31)



Figur 8. Ystadgatan torsdagen 14 maj 2020, klockan: 11.45. © Linh Nghiem

PRODUKTIONEN AV MANSDOMINERADE OCH KÖNSKODADE PLATSER

I tidigare forskning om mansdominerad stadsmiljö poängterar Koskela (1999: 117–118) att incidenter av sexuellt ofredande i det offentliga rummet framkallar rädsla, obehag och upprördhet genom att påminna kvinnor om deras sårbarhet för att utsättas för allvarigare sexualbrott. Hon hävdar även att kvinnor tenderar att till följd undvika dessa platser. På så vis produceras mansdominerade och könskodade platser. Detta gäller även för andra incidenter av våld, brott och otrevligheter som kvinnor utsätts för. De incidenter som kvinnor utsätts för påverkar hur de väljer att skapa sig själva. Sett utifrån Simone De Beauvoirs perspektiv som betonar att kvinnan som *det andra könet*, på en mansdominerande plats som Ystadgatan där maskulin kultur präglar, blir objektifierad genom att män ser på henne och fixerar henne som ett objekt. Viktigt att nämna här är att kvinnors situation är subjektiv och skiljer sig beroende på vad man kroppsligen representerar. Faktorer som skulle kunna påverka situationen kan vara ålder, kön och etnicitet.

Genom att män trakasserar kvinnor på offentliga platser kanaliseras de sin syn av kvinnans position som *det andra könet* (det undergivna könet) i den sociala maktrelation som råder på den specifika platsen. På så vis bekräftar de hennes situationella existens och begränsar hennes frihet (Lengermann & Niebrugge 2014: 367). Kvinnor bekräftas på så sätt om deras kroppsliga sårbarhet för att bli utsatt för allvarliga sexualbrott, och blir till följd begränsad i sin frihet genom att de väljer att hålla sig borta från specifika platser eller tvingas göra ändringar i sitt utseende/sin klädsel för att undvika sexuellt ofredande. På så sätt gör männen anspråk på makten att styra över vilka informella könsnormer som gäller för platsen (Knox & Pinchs 2010: 235–38). Det är även passande att beskriva denna typ av sociala maktrelation enligt Bourdieu (1998: 43), som menar att det finns en väl upprättad social relation mellan könen, där mannen har en dominerande position och kvinnan exploateras. Vid incidenter av sexuellt ofredande som i citatet ovan och liknande incidenter exploateras kvinnors kroppar och utseende i situationer där förövarna har en dominerande position då det utspelar sig på en mansdominerad plats.

Återigen är känslan av otrygghet i detta sammanhang kopplat till kroppen. De incidenter av sexuellt ofredande som kvinnor utsätts för i det offentliga rummet blir en del av deras levda erfarenhet, som i sin tur påverkar deras klädval. På sätt kan det hävdas att kvinnors kroppar är situationella. Toril Mois (1999: 71-73) uppmaning till att se kroppen som en situation enligt Beauvoirs synsätt är i detta fall ytterst applicerbart då situationen ändrar sig beroende på hur man ser ut eller vad man har på mig.

Om jag är uppklädd och det är kvällstid och det är mycket män ute så tycker jag att jag får väldigt uppmärksamhet som jag inte vill ha, på ettäckligt sätt. /.../ Så om jag då på sommaren går här i shorts eller i klänning som man kan göra när det är varmt ute så kan jag känna mig obekvämt. /.../ Jag gillar inte att gå här när jag har klänning, kjol eller sommarkläder. (Nathalie, 31).

Kvinnors rädsla är påverkas av de sociala maktrelationer som råder på en plats. *Sociala maktrelationer* är därför en viktig analysnivå för förståelsen av kvinnors upplevda av

otrygghet i det offentliga rummet. Även Listerborn (2002: 96) betonar hur klädsel och beteende påverkar situationen.

/.../ vi tolkar varandra utifrån vad vi kroppsligen representerar: vilken köns- och etnicitetstillhörighet vi har, hur vi klär oss, hur vi rör oss och på andra sätt agererar i den urbana offentligheten. Det handlar om hur vi tolkar varandra genom klädsel, beteende, kön och så vidare – hur vi tror att andra tolkar oss – kategoriseringar vi gör. (Liserborn 2002: 96)

Sexuellt ofredande i det offentliga rummet kopplat till kvinnors upplevda otrygghet är en ytterst viktig företeelse att uppmärksamma, då det under de senare åren i trygghetsundersökningar och brottsstatistik (BRÅ 2019b: 40–48) har visat generella ökningsfall av kvinnors utsatthet för verbalt eller fysiskt sexuellt ofredande. Man förmodar att detta beror på en ökad anmälningsbenägenhet bland kvinnor. Majoriteten av de fall som syns i statistiken handlar däremot om incidenter där den utsatta känner gärningsmannen (ibid.). Med anledning av detta skulle man kunna anta att många vardagsfall av sexuellt ofredande som sker i det offentliga rummet (som i Nathalies fall i citatet ovan) är och förblir orapporterade.

TIDIGARE HÄNDELSER PÅ YSTADGATAN

Samtliga kvinnor nämner i sina intervjuer skjutningen som inträffade vid en pizzeria på Ystadgatan i november 2019 då två femtonåriga killar blev beskjutna, varav en av dem dog. Dels upplever kvinnor otrygghetskänslor till följd av den nämnda dödsskjutningen och liknande våldsincidenter. Beatrice och Sara talade däremot om en annan aspekt av skjutningen, nämligen att de aktivt väljer att vistas på platsen för att markera för omgivningen att de fördömer det som har hänt på platsen genom att ta tillbaka platsen.

Jag har suttit på Möllans pizzeria två gånger sen dess [skjutningen]. Man tänker: Jaha här blev någon skjuten. Men så gör jag det ändå. Jag tänker typ att man måste ta tillbaka platsen. (Beatrice, 27)

På så sätt bekräftas Simone De Beauvoirs förståelse av kvinnor som existentiella varelser som praktiserar sin frihet på olika sätt (Woodward 2015: 67). Friheten kan praktiseras genom att undvika Ystadgatan, en gata som kan uppfattas som en mansdominerad plats och med en historia präglad av kriminalitet och våldsbrott, eller genom att försöka göra anspråk på platsen.

Folk som bor här hjälptes åt för att skapa en tryggare stämning efter skjutningen. Folk delade ut kaffe, lämnade blommor på platsen, folk visade liksom att det här inte vårt Möllan och att vi inte vill ha det såhär. Det gör att jag känner att majoriteten av de som bor här tänker som jag och vill Möllan ska vara en trygg och trevlig stadsdel där det finns liv och rörelse, men ändå känns tryggt. (Sara 23)

4.6. KVINNORS FÖREBYGGANDE STRATEGIER

För att konkretisera ytterligare hur kvinnor praktiserar sin frihet i relation till sin upplevda otrygghet i det urbana rummet ska jag i detta avsnitt redogöra för kvinnors mobilitet och vilka förebyggande strategier kvinnor tillämpar när de vistas i den offentliga stadsmiljön. Som tidigare nämnt anger 57 % av respondenterna att de undviker eller ibland undviker platser som de upplever som otrygga. Detta visar att många kvinnors mobilitet och frihet att nyttja det offentliga rummet begränsas till följd av sina otrygghetskänslor. Det empiriska materialet visar däremot även att kvinnor manövrerar sin upplevda otrygghet i det offentliga rummet genom att tillämpa förebyggande strategier inför potentiellt otrygga situationer vid utomhusvistelse. Det är viktigt att lyfta fram dessa strategier då de till stor del är en del av, och även formar kvinnors sociala verklighet i staden. De förebyggande strategierna handlar om mentala, fysiska och praktiska anpassningar och tillämpningar vilka jag kommer redogöra för i följande avsnitt.

MENTAL PLANERING

Kvinnor behöver många gånger i förväg planera sin utomhusvistelse. Det handlar t ex om mentala tankekartor där man i förväg kartlägger färdvägar. Sara berättar att det krävs mer

planering av henne än av sin sambo (som är en man) inför utomhusvistelse. När Sara träffar en grupp vänner för att promenera till en plats för en utekväll tar hon med sin cykel fastän de färdas till platsen på fots. Detta för att hon i förväg har planerat hemfärden. Hon har redan förutspått att hennes vänner inte kommer färdas samma väg hem, och att det förmodligen kommer vara mörkt när de ska hem, därför tar hon med sig cykeln för att säkra en tryggare hemfärd för sig själv. Hennes sambo behöver däremot aldrig planera i förväg på det sättet då Sara berättar att han inte är rädd för att exempelvis gå genom Folkets park när det är mörkt. *"Alltså det är ju väldigt begränsande. Jag känner liksom att det är piss att jag måste planera hela tiden. Det krävs lite mer av en om man ska göra nånting."* (Sara, 23).

CYKEL SOM TRANSPORTMEDEL

Cykel är för Sara, Beatrice, Nathalie och Maria ett väldigt viktigt transportmedel som ökar upplevelsen av trygghet. Det känns tryggare att cykla än att gå då det känns försäkrande att man kan fly fort från otrygga situationer, det är lättare att undvika mäns blickar, man kommer hem fortare så att tiden man behöver befinna sig i otrygga situationer reduceras. *"Jag att jag kan komma undan snabbt, fly ifrån. Och jag slipper gå på området. Om jag tycker att det känns obehagligt kan jag bara cykla snabbt härifrån."* (Nathalie, 31).

Själva cykeln upplevs av Beatrice inte som en begränsning, utan som en tillgång eftersom hon på så sätt känner sig mindre sårbar. *"Jag springer fruktansvärt långsamt, jag kan inte springa långt heller och jag kan inte slåss speciellt mycket heller. Med cykeln går det snabbt och jag kommer förbi fort."* (Beatrice, 27)

Att cykeln som transportmedel ökar tryggheten för kvinnor är en viktig aspekt att ta hänsyn till på samhällsplaneringsnivå då fler, förbättrade och upplysta cykelbanor skulle kunna främja kvinnors frihet, mobilitet och självständighet i det offentliga rummet. Listerborn (2002: 51) föreslår att man med fördel kan ha extra väl upplysta cykelstråk genom parker då det skulle kunna öka kvinnors frihet och vilja att färdas genom parker under dygnets mörka timmar. På så sätt skulle man kunna motverka exkludering av

kvinnor på specifika mansdominerande- och andra platser i den offentliga stadsmiljön som av kvinnor upplevs vara otrygga.

ANPASSAR SINA YTTRE ATTRIBUT

Sexuella ofredanden som sker i det offentliga rummet, samt de sociala maktrelationer som präglar de situationer som kvinnor upplever som otrygga, där män ofta har en dominerande position över kvinnor, resulterar i att kvinnor anpassar sina yttre attribut när de vistas utomhus för att undvika otrygga incidenter. Detta kan t ex yttra sig genom att kvinnor undviker att ta på sig vissa plagg för att tona ner sin femininitet eller dra upp luvan över huvudet för att gömma sitt hår och på så vis reducera risken för att bli utsatt för sexuellt ofredande eller sexualbrott.

Detta låter helt sjukt men det har varit så mycket liksom [sexuella ofredanden] att jag aldrig skulle gå här [Ystadgatan] med klackar igen, och jag skulle aldrig gå här med kjol när det är kväll liksom. (Nathalie, 31)

Därmed skapar kvinnor deras yttre attribut, det vill säga hur de väljer att klä sig, sminka sig och se ut, efter de könskodade normer som män informellt har implementerat i den offentliga stadsmiljön. Pain (1997: 235) hävdar att sådana förebyggande strategier där kvinnor anpassar sitt utseende till följd av otrygghetskänslor kan ha en djup påverkan på kvinnors välmående och självidentitet.

TAR HJÄLP AV MANLIGT SÄLLSKAP

De ojämna sociala maktrelationerna mellan män och kvinnor i stadsmiljön begränsar även kvinnors självständighet. Följande citat belyser hur det kan gå till när kvinnor tar hjälp av manligt sällskap för att öka sin upplevelse av trygghet.

Ibland har till och med min rumskamrats pojkvän fått låtsas vara min kille för att vi skulle kunna gå här [Ystadgatan], för att jag ska slippa blickar och kommentarer av männen som står här. (Nathalie, 31)

Valentine (1995: 383) har i sin forskning påvisat att kvinnors brist på möjlighet att leva självständigt i den offentliga stadsmiljön inte bara begränsar deras mobilitet, utan kan i vissa fall även begränsa deras självständighet i det privata livet och i arbetslivet. Detta kan yttra sig genom att kvinnor motvilligt väljer att inte bo ensamma, tackar nej till jobb som innebär att man måste jobba obekväma tider eftersom det de är rädda för att behöva ta sig till och från jobbet under dygnets mörka timmar eller väljer bort sociala aktiviteter på kvälls/natttid till följd av otrygghetskänslor.

TILLHYGGEN

Kvinnor känner i otryggt upplevda situationer ofta kroppslig sårbarhet och fysisk underlägsenhet i relation till den grupp [män] som orsakar deras otrygghetskänslor. Som en förebyggande strategi känner de att de måste kompensera sin fysiska svaghet i relation till männens förmodade styrka, genom att ta till tillhyggen för att klara sig om de blir utsatta för en attack. Beatrice berättar att det fanns en period då hon gick ut med ett järnbeslag i ärmen för att för att kunna försvara sig om någon skulle attackera. Både Beatrice och Nathalie berättar även att de har nyckel mellan fingrarna (så att spetsen pekar utåt vid knogarna) när de passerar platser som de upplever som otrygga.

Jag tänker att det skulle göra jävligt ont om man hade fått ett hårt slag i magen av den [nyckelspetsen]. Jag har liksom inte en bra höger som jag kan showa med. Det enda jag har är ju i princip tillhyggen. /.../ Oj jag kanske är mer orolig i stadsmiljön än vad jag tror. (Beatrice 27)

Kvinnor är på så vis medvetna om de risker som finns i stadsmiljön, men väljer att trots det genomföra sina projekt med god mental och fysisk förberedelse på att de kan utsättas sexual- och våldsbrott i stadsmiljön.

RISKMEDVETENHET

"Jag behöver vara på min vakt inför personerna jag passerar och vara beredd på att något kan hända" (ER). Det framgår i både studiens intervjuer och enkätsvar att kvinnor har en god riskmedvetenhet, inte bara i relation till Möllevången utan till samhället överlag. Pain (1997: 231–244) menar att kvinnors rädsla för våld i det offentliga rummet

normaliseras under en lång tid. Riskmedvetenhet, mentala planeringar och förebyggande strategier blir därför en del av kvinnors vardagliga liv som man många gånger inte reflekterar över.

Kvinnor är i någon mån hotade utomhus, t ex för sexuella trakasserier, övergrepp med mera. Jag anser inte att det finns ett specifikt ställe som är otryggt på Möllevången, då otryggheten för kvinnor finns överallt i samhället. (ER)

Juste jag blev ju rånad exakt här på cykelbanan [Ystadgatan] för några år sedan, men jag känner mig inte rädd på grund av det. Jag hade ju till och med glömt bort det tills vi började prata om det nu. Jag tänker att rånad kan man ju bli var som helst så jag brukar trycka ner min väska så att den inte syns lika mycket när jag leder cykeln eller cyklar. /.../ Alltså det är ju tråkigt att folk vill råna en, det skulle klart vara skönare om ingen skulle råna någon, men jag kopplar det inte till just Möllan, man kan ju bli rånad var som helst. (Maria, 30)

Maria och många av respondenterna menar att de är medvetna om vilka farliga risker det de kan utsättas för i stadsmiljön men känner trots det trygghet att vistas utomhus. Att vara riskmedveten kan därför även innebära att man vet vad man ska göra och vilka sociala spelregler som gäller i olika situationer i det offentliga rummet för att undvika faror.

Jag känner mig aldrig rädd, utan mer nojig när jag går förbi grabbgång. Mest för vad jag har läst och vet, och vad som potentiellt kan hända, men jag känner väldigt ofta på Möllan att om man sköter sitt, så sköter den sitt. (ER).

5. SLUTDISKUSSION

Syftet med denna studie har varit att försöka skapa medvetenhet kring hur kvinnors upplevelse av (o)trygghet ser ut och yttrar sig i stadsmiljön, och specifikt på Möllevången i Malmö.

Studien visar att kvinnors upplevelse av (o)trygghet i det offentliga rummet är situationsbunden och mångfacetterad men har vissa framträdande likheter. Öppna siktlinjer, väl upplyst utemiljö när det är mörkt, en levande miljö med mycket liv och rörelse även under dygnets mörka timmar är faktorer som har positiv påverkan på kvinnors upplevelse i det offentliga rummet. Mörka parker med buskage och små folktomma mörka tvärgator är fysiska komponenter som har negativ påverkan på kvinnors upplevelse i det offentliga rummet. Den tydligaste gemensamma påverkansfaktorn för kvinnors upplevelse av otrygghet som framträder i studien är rädslan över att stöta på män, särskilt berusade män, våldtäktsmän och kriminella män.

Studiens analysnivåer som huvudsakligen utgår från Listerborns (2002) konceptualisering av rumslig rädsla i kombination med Toril Mois (1999) förståelse av Simone de Beauvoirs syn på kvinnan och kroppen som en situation har varit väl applicerbara för att analysera de situationer som kvinnor upplever som otrygga. Det har tillåtit studien att analysera olika aspekter av en situation men framför allt att kunna dyka djupt in i de sociala maktrelationer som präglar platser, hur det påverkar kvinnors upplevelser av stadsmiljön samt hur det påverkar deras sociala verklighet. Dessa analyser är viktiga utifrån både sociologiskt och genusteoretiskt perspektiv då de granskar hur män och kvinnor positionerar sig på olika platser i den offentliga stadsmiljön. Det handlar dels om männens makt över platser, och över att vilka informella könskodade normer som gäller på platser men det handlar lika mycket kvinnors egen makt över sina liv och hur de väljer att agera, leva och röra sig i det offentliga rummet.

Uppsatsen har fokuserat mycket på upplevelser av otrygghet, däremot ska det nämnas och lyftas att det även framgår i studiens empiriska material att många kvinnor inte upplever otrygghet alls på Möllevången utan lever sina liv i stadsmiljön utan några begränsningar. Kvinnors frihet yttrar sig således på olika sätt och varken kan eller ska

generaliseras. Det fenomenologiska perspektiv som karakteriserar både Simone De Beauvoirs synsätt och arbetssättet i denna studie, har därför varit viktigt för att kunna besvara studiens frågeställningar på ett rättvist och nyanserat sätt. Ämnen som har varit framträdande men som inte analyserats djupare då det har fallit utanför studiens teoretiska ramar är t ex kvinnors upplevda otrygghet kopplat till narkotikahandeln i stadsdelen. Vidare uppmuntrar jag till vidare forskning kring kvinnors upplevda otrygghet i relation till social ordning, urbana maskuliniteter och brottsprevention.

6. REFERENSER

- Brottsförebyggande rådet (2019a). *Nationella trygghetsundersökningen 2019*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet, Enheten för kommunikation
- Brottsförebyggande rådet (2019b). *Indikatorer på sexualbrottsutvecklingen 2005–2017*. Stockholm: Ordförandet AB
- Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder upplaga 3*. Stockholm: Liber
- Bourdieu, P. (1998). *Den manliga dominansen*. Göteborg: Daidalos AB
- Ceccato, V., Vasquez, L., Langefors, L., Canabarro, A., Petersson, R. (2019). *En trygg stadsmiljö: Teori och praktik för brottsförebyggande & trygghetsskapande åtgärder*. Stockholm: Institutionen för samhällsplanering och miljö, Kungliga Tekniska Högskolan
- Denscombe, M. (2017). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- Ericsson, J. (2020-02-25). Friande dom rivs upp – två döms till fängelse för våldtäkt. *SVT Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/friande-dom-rivs-upp-tva-doms-till-fangelse-for-valdtakt-i-folkets-park>
- Fridh, L. (2019-04-01). 37-årig man döms till våldtäkt för kvinna vid Möllevångstorget. *SVT Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/domen-mot-valdtaktsmisstankte-mannen>
- Gustafsson, M. Ö., Johansson, A., Svensson, M., & Lindahl, F. (2019). En tonåring död och en svårt skadad vid skottlossning på Möllevången. *Sydsvenskan*. Tillgänglig: <https://www.sydsvenskan.se/2019-11-09/tva-personer-skadade-vid-skottlossning-pa-mollan>
- Harrie, Lars (red) (2013) *Geografisk informationsbehandling – teori, metoder och tillämpningar*. Lund: Studentlitteratur.
- Justesen, L., & Mik-Meyer, L. (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. Lund: Studentlitteratur
- Knox, P., & Pinch, S. (2010). *Urban Social Geography*. New York: Routledge
- Koskela, H. (1999). 'Gendered Exclusions': Women's Fear of Violence and Changing Relations to Space. *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography*, 81(2), 111-124. Hämtad: 2020-05-25 från: www.jstor.org/stable/491020
- Larsson, A., & Jalakas, A. (2008). *Jämställdhet nästa!*. Stockholm: SNS förlag.

- Lengermann, P. M., & Niebrugge, G. (2014). Nutida feministisk teori. R. Ritzer, & J. Stepinsky (Red.), *Sociologisk teori* (360–398). Malmö: Liber
- Lidskog, R. (2006). *Staden, våldet och tryggheten*. Göteborg: Daidalos AB
- Lindstedt, I. (2019). *Forskningens hantverk*. Lund: Studentlitteratur
- Listerborn, C. (2002). *Trygg stad: diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik*. Chalmers Tekniska högskola, Göteborg.
- Listerborn, C. (2000). *Tryggare stad – kan man förändra rädslans platser*. Göteborg: Stadsbyggnadskontoret.
- Malmö Stad. (2017). *Möllevången*. Hämtad 2020-05-25 från <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Kulturarv-Malmo/L-O/Mollevangen.html>
- Malmö Stad. (2018). *Översiktsplan för Malmö*. Malmö: Stadsbyggnadskontoret.
- Malmö Stad. (2019). *Malmö områdesundersökning 2018*. Malmö: Stadsbyggnadskontoret.
- Moi, T. (1999). *What is a Woman*. New York: Oxford University Press.
- Pain, R. (1997). Social Geographies of Women's Fear of Crime. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 22(2), 231-244. Hämtad 2020-05-25 från www.jstor.org/stable/622311
- Polismyndigheten. (2018). *Polisens trygghetsundersökning 2018 Polisområde Malmö*. Hämtad 2020-05-25 från <https://malmo.se/download/18.486b3990169a51c37f8c8f4/1554470108302/Presentation+Trygghetsm%C3%A4tning+PO+Malm%C3%B6+2018.pdf>
- Rönnlund, M., & Tollefsen, A. (2016). *Rum*. Stockholm: Liber
- Short, J. R., (2014). *Urban Theory a critical assessment*. London: Palgrave
- Valentine, G. (1989). The Geography of Women's Fear. *Area*, 21(4), 385-390. Hämtad 2020-05-25 från www.jstor.org/stable/20000063
- Woodward, Kath (2015). Sex, gender and Sexuality: The Case for critical analysis. I M, Holborn (Red.), *Contemporary Sociology* (360–398). Cambridge: Polity Press

7. BILAGOR

BILAGA 1.

Tidpunkt för intervjun:

Innan jag börjar vill jag informera om att jag kommer spela in vår intervju (om jag har din tillåtelse). Allt som sägs i intervjun kommer att behandlas anonymt i min uppsats. Endast din rätta ålder kommer redovisas i arbetet.

Personligt:

- Hur gammal är du?
 - Har du barn?
- Hur länge har du bott på Möllan?
 - Hitflyttad eller born and raised?
 - Vad betyder Möllan för dig, personligen?
 - Känner du dig hemma eller främmande på Möllan?

Mobilitet: (Fysisk miljö)

- Vanligaste transportmedlet när du rör dig på Möllan?
 - Hur upplever du att det är att transportera dig med *** på Möllan?
 - Vad gynnar (alt begränsar) transport med *** på Möllan? ‘

Trygghet: (Fysisk miljö, sociala (makt)relationer)

- Hur viktigt är det att känna sig trygg i sitt bostadsområde?
 - Varför?
 - Vad krävs för att man som kvinna ska kunna känna sig trygg i sitt bostadsområde?
- Hur upplever du tryggheten på Möllan?
 - Hur skiljer sig tryggheten för de olika grupper som bor och vistas på Möllan? Finns det några skillnader, i så fall vilka?
 - Vad tror du påverkar vem som känner sig trygg på Möllan?
- Du har angett att du upplever att **** är tryggt, varför anser du att det är tryggt där?
 - Vem eller vad skapar trygghet där?
 - Vad känner du när du befinner dig på platsen? Hur känns det inom dig?
- Är det viktigt att kvinnor ska känna sig trygga i den offentliga stadsmiljön?
 - Varför är det viktigt/inte viktigt?
 - Kan vi kvinnor själva göra något för att påverka känslan av trygghet för oss själva?
 - Gör du något idag för att öka upplevelsen av trygghet på Möllan?

Otrygghet: (Fysisk miljö, sociala (makt)relationer, streategier, föreställd rädsla)

- Du har angett att du upplever att **** är otryggt, varför anser du att det är otryggt där? (Endast till de som angett otrygga platser i sitt enkätsvar)
 - Vilka andra tror du också känner sig otrygga på denna där?
 - Vem eller vad skapar otrygghet på denna plats?
 - Vad har du upplevt för händelser på denna plats som har påverkat dig?

- Vad tror du skulle kunna hända dig på denna plats/platserna?
 - Varför tror du det? Har du själv blivit utsatt, känner någon som har blivit utsatt, eller har du hört/läst?
- Vem ansvarar för kvinnors upplevelse av trygghet?
- I min enkätundersökning har jag kartlagt platser som kvinnor anser vara trygga och otrygga. Det visar sig att många anser att smågatorna runt och Rondellen vid Folkets park är otryggt och att Möllevångstorget och Bergsgatan är tryggt. Varför tror du att man tycker att de platserna är otrygga respektive trygga?

Sociala relationer och könsskillnader

- Hur tror du att män respektive kvinnor upplever trygghet och otrygghet på Möllan?
 - Skiljer det sig när det kommer till hur, var och när man upplever otrygghet och trygghet?
 - Varför tror du att det är så?
- Anser du att kvinnor och mäns beteende på Möllan skiljer sig från andra stadsdelar i Malmö, hur i så fall?
 - Anser du att kvinnor och mäns beteende här på Möllan skiljer sig från varandra, hur?
 - Vad är typiskt manligt och typiskt kvinnligt beteende i offentligheten här på Möllan t.ex.?
- Tror du att faktumet att vi är kvinnor (eller identifierar oss som kvinnor) påverkar vår upplevelse av otrygghet?
 - Vad tror du det beror på?
 - Hur får det dig att känna?

Känslor och förebyggande strategier

Dessa frågor ställs på den faktiska platsen

- Vad känner du när du befinner dig på platsen (frågan ställs på plats)?
 - Hur känns det inom dig?
 - Vad är det för skillnad på de här känslorna jämfört med känslorna du känner på den trygga platsen?
 - Yttrar sig känslorna på något sätt när du befinner dig på platsen?
 - Agerar du annorlunda eller tillämpar strategier till följd av dina känslor?
 - Vem är boven bakom dessa känslor?
 - Hur tror du att hen ser på dig?
 - Om du hade agerat annorlunda, hur tror du att mötet hade kunnat ändra karaktär?
 - Undviker du att vistas på denna plats till följd av dina känslor?
 - Har du några åsikter/tankar/känslor över att du känner dig otrygg på denna plats?
 - Vad kan få dig att känna dig trygg på platsen?